

AZ ALSÓ TÓ AZ ÖTTÓ KATLANÁBAN.

A SZÁSZ TRÓNÖRÖKÖS A TÉRY-MENEDÉKHÁZ ELŐTT.

A KÖZÉPSŐ TÓ ÉS A TÉRY-MENEDÉKHÁZ.

mozdítására és könnyítésére, miután azonban ezek jobbára mélyebben fekvő völgyekben vannak elhelyezve, magashegyi menedékházaknak kevésbé tekinthetők.

A Téry-menedékház az Öt-tó katlanának a Kistarpataki-völgy felé néző szélén, az u. n. tófalán 2028 méter magasban épült s már alulról is messze látható barátságos alakja hívogatólag integet le a Kistarpatak völgyében haladó turista felé. Hátulsó részével sziklának támaszkodik, mely a téli viharok hóförfögtegeinek pusztításától megvédi. Emeletes építmény, földszintjén vannak a konyha, a vezetők szobája s a mellékhelyiségek, emeletén pedig tágas étterem és négy hálószoba áll a turisták rendelkezésére. Berendezése mintaszerű, a csélnak megfelelő, a mellett csinos, mondhatni előkelő. Az étterem falait Budapest nevezetességeit ábrázoló színes képek díszítik, hogy vágyat ébreszsenek a külföldi turistában fővárosunk megtekintésére. A menedékház belsejének díszítése Egenhoffer Teréznek, a menedékház fáradhatlan gondnokának jó ízlését dicséri. Van itt könyvtár is az időöltözés esetén ott rekedő turista szórakoztatására, azonkívül domino. Az étteremből nyílnak annak két oldalán a hálószobák, mindegyikben négy ágygyal s teljes felszereléssel. A hálószobák egyike a legnagyobb csinnal díszített u. n. Egenhoffer-szoba hölgyturisták

KÖZÉPOROM ÉS TÉRY-MENEDÉKHÁZ AZ ÖTTÓ KATLANÁBAN.

számára van fentartva; ezt férfi turisták csak akkor használják, ha női hálóvendég nincs. Ebben van elhelyezve a turisták rendelkezésére álló kőzépítőgyár és mentőszekrény is. Egyébként a menedékház a budapesti önkéntes mentőegyesület szíveségéből minden eshetőségre való tekintettel hordágygyal is fel van szerelve. Az étterem ablakából elragadó kilátás nyílik a mélyen alant kanyargó kistarpataki völgyre és a poprádi síkra, a hálószobákból pedig egyrészt a Középoromra és Sárgafalra, másrészt a Lomnici-csoportra.

Az ellátás kitűnő és olcsó. Reggeli, ebéd, vacsora, meleg vagy hideg étel és ital nagy választékban és kitűnő minőségben állandóan rendelkezésére áll a nyári hónapokban a turistának. A téli időszakban, mikor a turista-forgalom szűnhet, a menedékház zárva van ugyan, de ha valaki téli túrát óhajt tenni, előzetes bejelentés mellett a menedékház kulcsát a Felkán lakó bérlőtől átveheti. Minden szobában vas-kályha is van elhelyezve.

Az épület környéke a természet szépségeinek valóságos tárháza. Pazar bőkezűséggel ontotta itt áldását a Mindenható alkotó keze. A menedékház közvetlen szomszédságában egymás felől öt gyönyörű tengerszem sötétzöld vize tüköri vissza a katlant környező hatalmas sziklabástyákat. Színük egyszersmind mélységüket is mutatja, minél sötétebbek, annál mélyebbek. A partokon, hol legalacsonyabb a víz, a tőfenék sziklái vörös színben látszanak át a felettük elterülő kristálytisza vízrétegen. Beljebb aztán a víz mind zöldes lesz, míg a tó közepének sötétje helyenként kékes árnyalatot mutat. Megannyi földre hullott óriási pávaszem. Ha a tavakat szellő borzolja, a víz acélszürke, vagy sötétkék színben játszik. A tavak egymással összeköttetésben vannak, egyiknek vize a másikba szakad, az egésze pedig a tófalán hosszú szalagalakú vízeséssel rohan alá a kistarpataki völgybe. Rövid séta a színtűket csodálatosan változtató tengerszemek körül a leghálásabb kirándulások közé tartozik. A ki nem sajnál még pár lépést, felsétálhat a katlan közepé tájának egy kis magaslatára, az u. n. Pínn-Kilátóra, honnan valamennyi útra s a környező csúcsok összességére elragadó áttekintést nyerhet. Erre mindvégig jó gyepes talajon $\frac{3}{4}$ óra alatt kényelmesen fel lehet sétálni. Hó a katlanban mindig van. Egyes állandó hófoltok jellegzetes alakúak. Így a középorom oldalán levő szivalakú hófolt a legszárazabb nyáron sem tűnik el. Ilyen jellegzetes még a vöröstoronyi hágóra felvezető hószalag, valamint a jégvölgyi csúcs öttó felőli oldalán meghúzódó három nagy hómező. Hó egyébként itt nyár közepén is bőven esik. Egyik képünk például, mely a középső- és nagy tavat ábrázolja, teljes téli képet tár elénk, bár a felvétel augusztus hóban történt.

A kik magashegyi túrára vállalkoznak, a könnyebben és nehezebben megközelíthető hegy-csúcsok egész seregében válogathatnak. A menedékháztól délre, közvetlen előttünk emelkedik a meredek falakkal határolt, szabályos kupola-

A JÉGVÖLGYI CSÚCS AZ ÖTTÓ KATLANÁBÓL NÉZVE.

A MAGAS TÁTRÁBÓL.

Petrik Lajos fényképe után.

A KÖZÉPSŐ TÓ ÉS NAGYTÓ AZ ÖTTÓ KATLANÁBAN.

Déry József rajza után.

alakú középorom. Ez legközelebb esik a Téry menedékházhoz, tehát innen legmagasabbnak is látszik, holott nem az s nem is az a csúcs, melynek megmásítása a legrövidebb idő alatt vihető keresztül. Közvetlen alatta, mintegy beleolvadva ugyancsak kupolaalakú sötét fal vonja magára figyelmünket. Ez a Sárgafal. Nevét a sötét alapszínén látható citromsárga foltokról nyerte. Ilyen sárgás foltokról egyébként egy másik ormot is neveztek itt el, mely a Középoromnak jobb kéz felőli oldaltornya. Ez a Sárgatorony. E mellé sorakoznak aztán a kettős ormú Döricsűcs, a szagatott sziklával borított Petrik-csúcs, a szédítő Majunka-torony, az oldalain levő törési felületek vörös színéről elnevezett Vöröstorony, a Markazit-torony, a széles hómezőkkel borított keblű Jégvölgyi csúcs óriási tömege, a Zöldtavi (újabbán Kossuth Lajos)-csúcs, a korona alakú Déry-csúcs, ez alatt a sötét színű Fekete-torony és a kareszusa-

gával feltűnő Macskatorony, jobbra tovább a kockatetejű Ottavi-csúcs, a két oldaltornyyal díszített, közepén szabályos fősúcsban végződő Egenhoffer-csúcs, a katlanból lapított kúpnak látszó Téry-csúcs, az ehez hasonló alakú, de nagyobb tömegű Fecske-torony, végül a büszke Lomnici-csúcs.

Mindezeknek a csúcsoknak megmászását a közvetlen alattuk, 2028 méter magasban épült Téry-menedékház szerfelett megkönnyíti s a turistáknak azt a megbecsülhetetlen előnyt nyújtja, hogy ott kényelmesen meghálhatnak, jó ellátásban részesülhetnek s még akkor sem okvetlen szükséges hajnalban kelniök, ha másnap az imént felsorolt csúcsok valamelyikét megmászni akarják, mert legtöbbjük két, — a nehezebbek bármelyike pedig három óra alatt elérhető. A kirándulást tehát délig elvégezheti s a délutánt pihenésre szánhatja a turista. A legkellémesebb pihenő a menedékház előtti kis terra-

szon esik, honnan elragadó kilátás nyílik a Tarpatak völgyére és a poprádi síkra. A panorámaszerű képet két oldalról bérce-óriások szegélyezik, a mélyen alant húzódó völgymeder közepén pedig a havasi gyepek smaragd szőnyegébe a kanyargó Kistarpatak csillogó vize sző ezüst szalagokat. A háttér a poprádi sík képe zárja le, mely az egymásba olvadó harmonikus színek finom árnyalatainak egész skáláját tárja ámuló szemünk elé. Finom átmenetben látszanak a napsütötte tájrészletek rózsás, sárgás és zöldes foltjai, az erdőségek s árnyalt domboldalak ibolyaszín és sötétkék részletei, a távol elmosódó párázatának ködfátyolába burkolt Gömör-Szepesi érczhegység halványkék körvonala. Elbűvölő kép. A mint a nap nyugovóra száll, a távoli síkra veti a Tátra árnyrajzát, az árnyak növekednek, nyúlnak, a sítot lassanként egészen elfödik, a fecske-torony és Lomnici-csúcs legmagasabb oromsziklái piros alpesi

A KÖZÉPOROM ÉS A KÖZÉPSŐ TÓ AZ ÖTTÓ KATLANÁBAN.

A MAGAS TÁTRÁBÓL.

Déry József rajza után.

Dr. Téry Ötön fényképe után.

TÉRY-MENEDÉKHÁZ.

fényben égne, míg odalenn kigyóznak a falvakban a mécsesek s a városokban a lámpák és a poprádi állomások egyenes vonalban elhelyezett négy villanygömbje mint valami sziporkázó gyémánt korona a Gant-hegynél éppen teteje felett ontja vakító fényét. Csillagos föld a csillagos ég alatt. A természetkedvelő szerte az országban alig találhat nagyobb gyönyört, magasztosabb, nemesebb élvezetet, mintha egy délutánt s még inkább, ha egy estét is tölt derűs napokon ez istenáldotta vidék barátságos menedékház vendégszerető falai között.

Növekszik is forgalma évről-évre, szárnyára kapta, a művelt világ minden táján körülhordozta jó híre, úgy, hogy látogatói közt immár nem csak Európa minden államának, hanem az Egyesült-Államoknak, Kanadának s más földrészeknek turistái is szerepelnek.

A menedékház több ízben részesült magas látogatásokban is. Így nem is említve közéletünk kiválóságait, 1902-ben *Frigyes* főherceg látogatta meg, ez évi július 7-én pedig a jelenleg Tátrafüreden nyaraló *Frigyes* Ágost herceg szász trónörökös üdvözölhette falai közt. Ő fensége, ki hosszabb s sorra járta a Tátra nevezetességeit, első nagyobb kirándulásául az Ötő kápolnát választotta. Ősüpan szolgálatot tevő adutása: Richter százados s egy vezető kíséretében kora reggel érkezett oda fel, hosszabb kórsétát tett a tavak mellett, egy sereg fényképfelvételt készített, majd a Téry-menedékház előtti terrazon a remek kilátásban gyönyörködve megreggelizett. Ezután apróra megtekintette a menedékház belsejét, az éttermet, a hálósobákat s miután jól kipihenhetett magát, megelégedésének adva kifejezést a tapasztalt felett, kijelentette, hogy szélszerűben felszerelt, szépen berendezett menedékházat még keveset látott. Ez a nyilatkozat a Magyar Turista-Egyesület zajtalan, de szünetet nem ismerő működésének elismerése.

Déry József.

AZ OCZEÁN URAI.

Az a rendkívüli arányú és eszközeiben szinte félelmes verseny, mely a világ legnagyobb hajózási társaságai közt a magyar kíváncsiok Amerikába szállítása céljából kifejlesztett s melynek legelső eredménye a szállítási díjaknak eddig szokatlan olcsósága lett, világszerte alkalomszerűvé teszi a bepillantást a nagy tengeri utazási vállalatok kalandos multjába, belső életébe, óriási tőkegazdagságába és üzleti versenyébe. Mert hiszen köztudomású, hogy itt a világ minden részére kiterjedő, de főképp amerikai, német és belga hajózási társaságoknak egy hatalmas érdeksoportjáról van szó a kíváncsiok Fiuméből való irányítására vállalkozott.

Szinte mesés az a föllendülés, melyet az amerikai úgynévezett Morgan-féle tröszt által nyert az utóbbi évek alatt az Atlanti-oczeán forgalma.

Néhány évtizeddel ezelőtt még csak négy hajó: az «Indiana», «Illinois», «Pennsylvania» és «Ohio» szelte az Atlanti-oczeánt amerikai lobogó alatt. A «Pennsylvania» legelső kapitánya egy vihar alatt vesztette életét a hajón. Az «Illinois» kapitánya, a ki a Cunard-társaságnál kezdte pályáját, már visszavonult a tengerentúli szolgálatról s a birneves milliárdos, Jay Gould yachta vezetését vállalta el. A mi az «Indianá»-t illeti, az ma már csak teherszállítással foglalkozik Liverpool és Philadelphia közt, miután ismételt kintututéseket nyert önfeláldozó viselkedéséért, mint pl. az angol emberbaráti társaságtól, a miért az «Avon» nevű bárka személyzetét megmentette, a kanadai kormánytól a «Vad Rózsa» nevű cirkáló-hajó megmentéséért stb.

Mindezek a hajók az «American Line» társaság tulajdonai voltak. E hatalmas társaság egyik főkéjének lehet tekinteni a kíváncsiok útjait nagy mértékben foglalkozó «Red Star» (Vörös csillag) vállalat hajóit is, habár ennek kikötője Antwerpen, személyzetében pedig több a belga, mint az amerikai.

A virágzó éjszak-német Lloyd-társaság hajói szintén e trösztökhöz tartoznak s három ország kikötőit érintik minden oceáni útjuk alatt: Németországot, Angliát és Amerikát. Brémából kiindulva, száz meg száz német utason kívül, kikhez Southamptonban számos angol is csatlakozik, hogy elkerülje a farszaki vasúti utazást Londontól Liverpoolig, — ezek szállították eddig a mi kíváncsiok túlnyomó részét is; habár derék és képzett tengerészeik érdemeinek teljes elismerése mellett is alig lehet állítani, hogy ezek a hajók egész a legújabb időkig valami különös vonzerővel bírtak volna a jobb utazó közönségre. Az utóbbi évek alatt azonban a «Warra», az «Elba», az «Ems» stb. régi hajók helyébe az angol Elder és társa hajóépítő-cég által készített teljesen új gőzcsónok léptek s a társaság üzleti tevékenységét

nagyban fokozza az a serkentés, melyvel legmagasabb helyről találkozik.

A minket ez idő szerint legközelebb érdeklő Cunard-Line-társaság hajói, az «Aurania», a «Scotia», «Umbria», «Ultonia» és a többi a kiváló angol tengerészek egész nemzedékét látják már fedélzetükön. Valóságos adomakör képződött például Judkins, Lott, Cook, vagy Hains kapitány személye körül. Egyiknek udvarias előzetesítése, a másiknak souverain nyeresége vált közmondásszerűvé az angol utasok előtt.

Mert a szerencsétlen véletlenek nem oly ritkák az Atlanti-oczeánon, mint hinnők. Az emlékezetesebb régebbi esetek közé tartozik, mikor az angol Innen-társaság «Berlin város» nevű viselő hajója Land kapitány alatt egy jégheggyel ütközött össze az Amerikába való átkelésnél. Ejj idején történt a dolog és senkit sem érthetett miatta gáncs. A jéghegy ép oly szilárd volt, mint a vas-hajó s még sokkal nagyobb. A sérülés nagyon komoly volt s egy pillanatig az utasok élete is veszélyben forogott. De a vitéz tengerésznek sikerült mégis lélekjelenlétével emberélet vesztését nélkül érni el a new-yorki kikötőt. Diszes arany-óralánc jutalmazta ezért, a melyet az utasok üdvözlő beszéd kíséretében nyújtottak át neki, azt mondván róla, hogy «hidegebb volt a jéghegynél».

Még izgalmasabb volt a veszedelem, melyben az Amerikából, Montrealból Rotterdamba visszatérő «Hurworth» nevű newcastle-i gőzös forgott annak idején s melyből csak a «White Star» (fehér csillag) társaság «Germanie» nevű hajója mentette ki akkor.

Az első fél nap a «Hurworth» meglehetősen jól haladt útján, a mikor hirtelen vihar támadt, a szélvész darabokra hasogatta vitorláit s szét-tördelte árbocruddjait. A hullámok felecsaptak a fedélzetre és elborították. Az ócska hajó minden ize reszegett, ropogott; teljes egy napon át ide-oda dobálták a haragos hullámok. Mikor leszállt az éj, minden utas remegve várta a katasztrófát. Tudták, hogy a hajó már csak rövid ideig tarthatja magát. S az éj beálltával a vihar még fokozott erővel dühöngött.

Ekkor egyszerre távoli vitorlás vörös és zöld lámpái hatoltak át a sötétségen. A végveszélyben forgó hajó igyekezett jelt adni magáról. A várakozás gyötrelmes percei következtek most. Végre egy röppentyű szállt a magasba a közelgő hajóról, annak jelöl, hogy segítség érkezik, csak attól tartottak, hogy késő lesz, mert a vihartépett hajó minden pillanatban elmerüléssel fenyegetett.

E közben a «Germanie» — mert ez volt az idegen hajó — nyílsebesen közeledett. Kék röppentyűvel adott jelt, hogy «segítség jön». De mikor a szorongatott hajóhoz ért, a tenger oly irtózatosan háborgott még mindig, hogy istenkísértés lett volna a mentést megkísérteni. Várni kellett, míg a nap fölkel.

Végre hajnalodni kezdett. A «Germanie» födélzete tele volt utasokkal, kiknek szeméből elűzte az álmot a halálos veszély tudata, melyben embertársaik forogtak. A roncsokra törött

hajó főárbocjáról szomorúan lengette a szél a jelző lobogókat, melyek tengerész nyelven azt hirdették, hogy: «nincsenek használható csónakjaink, nagy szorultságban vagyunk, küldjétek segélyt.» Egy mentő-csónakot bocsátottak a «Germanie»-ről a hajótörötték első segítésére. Tíz emberrel tért vissza ez s azután megint az elmerülő felbőlvő hajóhoz sietett, majd harmadszor is, pedig a bátor életmentők is nagy kockázatnak tették ki magukat. Végre sikerült mindenkit megmenteni a süllyedő hajóról. A mentő hajó tisztjei természetesen megérdemelt kitüntetésben részesültek.

Nem első bátor és hőstette volt ez a «Germanie» derék kapitányának. Már évekkal előbb az «Assyrian» hajó legénységét is ő mentette ki a halál torkából a nyílt oceánon. S ez alkalommal a tenger háborgása még rémesebb, a veszély, melylyel dacolt, még fenyegetőbb volt, mint a «Hurworth» katasztrófájánál, úgy hogy még viharezett vén matrózok is vonakodtak a mentő-csónakba ülni. Ekkor a rettenthetlen kapitány pisztolyt rántott elő s nyugodt hangon kijelentette, hogy a legelsőnek, a ki a parancsot vonakodik teljesíteni, szétloccsantja agyvelejét. A föllépésnek meg is lett a sikere, mert az «Assyrian» fedélzetéről mindenki megmentült.

Hasonló kalandja volt az angol «Anchor» társaság «Turnessia» nevű hajója kapitányának is, a kinek hajója évek előtt egy ködös napon szintén összeütközött egy gőzössel. Az összeütközés oly erős volt, hogy még a legénység is megremült s a mentő-csónakokba ugrált. A hajó kapitánya ekkor baltát s pisztolyt ragadott s azzal terítette vissza kötelességéhez a megriadt személyzetet.

Tagadhatatlan ép ezért, hogy a hajóskapitányok neve és egyénisége nagy befolyással szokott lenni az Atlanti-Oceánon utazók elhatározására. Sokszor a babona, még többször a bizalom játszik itt szerepet olyanoknál, a kik az utat már többször megtették. De akármilyen legyen is az ok, a nagy hajózási vállalatok ismerik a közönségnek ezt a gyöngéjét, azért különös súlyt vetnek emberek megválasztására. A világhírű énekesnő, Patti Adelina például csak az angol Guion társaság «Arizona» hajóját használta, valahányszor sok pénz és dícsőrség jövedelmével amerikai vendégszereléseire utazott. Ugyanezt a hajót részesítették előnyben a legjelesebb angol színészek, így Langtry asszony, Irving stb. Igaz hogy az «Arizona» kapitánya Brooks 28 év alatt, melyet atlanti szolgálatban töltött, 540-szer kelt át az oceánon, a nélkül, hogy a legkisebb baleset érte volna, sőt számos emberélet megmentése körül szerzett érdemeket.

MELLÉKNAPOK.

Aristoteles után «halo» jelenségeknek nevezik azon gyönyörű meteorológiai tűnényeket, melyeket holdudvar, holdgyűrű, napudvar, napgyűrű és melléknapok néven ismerünk. Ezek különösen a mérsékelt égövi és az északi hidegebb tájakon tűnnek fel gyakrabban. Hajdanában, mikor még az időjárásról úgy szólván mindenki foglalkozott, a befőttes üvegekbe zárt leveli békák nyugtalanokodásán kívül még e jelenségek feltűnését is a várva-várt eső biztos előhírnökeik tekintették. E vélekedés alaptalan voltát azonban a tudomány már kétségtelenül kimutatta.

A «halo» jelenségek a szivárvány színeiben fénylő színes gyűrűk, melyek középpontjában a nap, a hold, vagy néha valamelyik fényesebb csillag áll. Az udvarok és gyűrűk, úgy alakjára, mint keletkezésükre nézve lényegesen különböznek egymástól, mert míg amazok mindig változó átmérőjű s kékes-fehér, vöröses szegélyléllel bíró képződmények, addig a mindennapi életben szintén udvarnak nevezett gyűrűk meghatározott 23°, 45° vagy 90° átmérővel bírnak, melyben a szivárvány színei közül a vörös van belül, holott az udvaroknál ez kívül található. Az udvarok a fénynek a levegőben apró vízcseppeiben való elhajlása folytán keletkeznek, ezzel szemben a gyűrűk fénytörés következményei, melyet a fény a nagy magasságokban tartózkodó jégű-felhők (cirrusok) kicsiny kristályain, mint prizmaokon szenved. Miként a meteorológiai jelenségeknek általa-

Ó-Gyallán, 1904 április 16-án d. u. 4 órakor. NAPGYŰRŰ MELLÉKNAPOKKAL.

ban, úgy a halo tűnényeknél is, bizonyos periodikus ismétlődés tapasztalható. A nap gyűrűk röviddel délelőtt s különösen tavaszutókor a leggyakoribbak, holott a holdgyűrűk leginkább a téli időszakban lépnek fel. A gyűrűk egyidejűleg u. n. melléknap körök és függőleges fényoszlopok észlelhetők, melyek minden valószínűség szerint a nap képének a vertikálisan álló jégprizmákon való folytonos tükrözése folytán keletkeznek. E napgyűrűk nem teljesek, mert annak rendszert csak egyes részei láthatók, a melléknapok azonban néha oly ragyogó fényességűek, hogy alig lehet belőlük nézni. Ilyen melléknapokat tüntet fel mellékelt rajzunk, mely egy Ó-Gyallán f. é. április hó 16-án d. u. 4 órakor látható volt halo jelenséget ábrázol. Az ég színe azon a tájon, hol a gyűrű látszott, egészen szürkés volt a meglehetősen egyenletesen eloszlott cirrus felhőktől, melyeken csak gyengén szűrődött át a nap fénye. A gyűrű meglehetősen halvány és elmosódott volt, mindazonáltal a szivárvány színei tisztán látszottak. Alsó, a horizonthoz közelebbi része teljesen hiányzott, ellenben a körív felső darabja felett egy második gyűrűnek nyoma mutatkozott, mely különösen élénk s ragyogó színpompájánál fogva volt feltűnő. A képen a gyűrűkben levő világos foltok mutatják a melléknapok helyét, melyek körül különösen a baloldali érdekesebb, mert egy több foknyi hosszúságú fényosóvával bírt. Ilyen fényosóvak gyakran a nap körül is láthatók s azt kereszt alakúnak tüntetik fel. Hasonló jelenségről tesz említést Eusebius is, ki azt írja Nagy-Konstantin római császár életrajzában, hogy midőn Kr. u. 312 október 28-án a mulviai hídnál Maxentiusal csatát vívott, a felhőkben fénylő kereszt látszott, mely körül görög nyelven ez volt írva «Ejében győzől». Katonáira — kik közt már sok keresztény volt, — ez oly lelkesítően hatott, hogy a győzelmet ki is vívta.

A nap hanyatlásával a gyűrű is mindjobban halványult, míg végre egy nagyobb felhő tömeg egészen elborította. A helyett, — hogy mint azt azelőtt gondolták — utána esős idő következett volna, verőfényes meleg napok állottak be. Bár eső nem volt, el kell azonban ismerünk, hogy a régiak hiedelmei nem nélkülöztek minden alapot s így — ha kevés is — de mégis csak volt bennök némi logika. Ugyanis mint az már bebizonyított dolog, napgyűrűk csakis olyankor jöhetnek létre, midőn az eget cirrus felhők, eme 5000—8000 méternyi magasságban úszkáló fátolszerű felhőrétegek borítják. Már pedig ezek, különösen a gyors vonulásúak s délnyugat vagy nyugat felől jönnek, rövid időn belül (24 óra alatt) rendszeres esővel járnak, csak hogy ha rossz idő uralkodik akkor ennek gyors jóra változását is jelentik. Nálunk a cirrusok vonulása túlnyomólag ilyen irányú, tehát napgyűrűk is ekkor észlelhetők leggyakrabban, vagyis e gyűrűk fellépése is leg-többször időfordulást jelentenek. Ez azonban csakis a napgyűrűkre és melléknapokra vonatkozik, mert az udvarokra a legszorgosabb megfigyelés sem volt képes a törvényszerűséget kimutatni.

Massány Ernő.

EGYVELEG.

* A tibeti buddhista biblia 108 kötetből áll. Minden egyes kötet sulya 20 kilogramm. Egy mongol törzs a biblia egy példányáért hétézer ökröt adott. A bibliahoz még 225 pótkötet tartozik, melyek nélkül az eredeti szöveget megérteni nem lehet.

* II. Miklós csár legkedveltebb szórakozása a horgászat, a melyet gyermekkorától rendszeresen folytat.

* A japán gyalogság szuronytámadásait dob- vagy kúrtzó nem jelzi. A vezénylő főtiszt egyszerűen kardot ránt és előre rohan, mire a csapat szuronyt szegezve követi. A tábori tüzérség mozdulatai a német szabályzat szerint történnek.

* A legszegényebb európai fejedelem a montenegrói uralkodó, kinek civillistája évenként csak 98,400 korona.

* A német hadsereg minden katonájának mulhatlanul üszni kell tudni. A legjobb uszók teljes felszerelésben bármily széles folyón képesek átfutni.

* A világ legnagyobb könyve a British Museumban látható. A könyv egy öt láb 10 hüvelyk magas és három láb két hüvelyk széles atlasz. Súlyja 400 kilogramm.

* Hírlapok száma. Németországban évenként 5500 újság jelenik meg, azok közül 800 napilap. Angliának csak 3000 újsága, de a közt 809 napilapja van. Utolsó helyen Oroszország áll, hol az újságok száma évről-évre kevesebb lesz.

* Az iszakkosság Oroszországban a társadalom minden rétegében rohamosan emelkedik, mióta a palinkafőzés és árulás állami egyedülrészt képez. II. Miklós csár az egyedülrészt behozatalával ennek épen ellenkezőjét akarta elérni.

* Aczéltollat Angliában naponta több mint négy milliót használnak el.

* A kigyók barátja. Egy Gruber Péter nevű amerikai úri ember Rochester melletti lakházában négyszáz különféle kigyót tart, melyeket saját kezével fogdosott össze az ország minden részeiben. Május elejétől szeptemberig folyton kigyók után jár. Grubert a mérgek kigyók már több ízben megmárták, mire a seb körül mély bevágást tesz s ezzel a mérge elterjedését megakadályozza. Gyűjteményében egy 18 láb hosszú óriási kigyó is van, melynél szebb és nagyobb példányt élve vagy kitéve sehol sem látható. Kedvencei a csörgő-kigyók, melyek bőrét és csontjait különféle tárgyra dolgozza fel. Egyik kabátja huszonnyolc csörgő-kigyó bőréből készült. A csörgő-kigyó húsát nagyon ízletesnek találja s azzal barátjait már többször meg is vendégelte.

* A vadállatok áldozatai. Az indiai kormányzó hivatalos adatok alapján statisztikát állított össze az emberekről és szarvasmarhákról, melyek egy év alatt vadállatoknak estek áldozatul. E szerint 1903 folyamán 23,164 embert ölt meg az indiai pásaszemes-kigyó, 1046-ot a tigris, 276-ot a farkas, 973-at a medve, a leopárd és párdúc, vagyis 25,460 áldozat egy év alatt. Az arany a gyilkos állatokat illetőleg fordított a szarvasmarhára vonatkozólag: a kigyók megölték 4000-et, a leopárdok és párdúczok 38,211-et, a tigris 30,555-öt, a farkas 4719-et, a hiéna 2387-et, a medve 4000-et, összesen 83,872-öt. Természetesen a védelmet is szervezték ellenük s az év folyamán 38,000 fegyver működött közre pusztításukban. Elejtettek 1331 tigrist, 4413 leopárdot, 1850 medvét, 2373 farkast, 706 hiénát, 4300 más vadat. Összesen 14,983 vadállatot.

* Kínában a férjhez ment nők kötelesek a homlokuk fölötti hajzatot kitépni.

* Bélyeggyűjtők előtt legbecesebbek egyike a 2 filléres Mauritius-szigeti levélbélyeg. Egy londoni cégnek 24 ezer koronát ajánlottak egy ilyen bélyegért de nem fogadták el, mivel a néhány még létező példány árának további emelkedését várja.

* Londonban a házi kutya és ölebek napenként megsejtítésével foglalkozó férfiaknak vagy nőknek hetenként 24—30 koronát fizetnek. Egy-egy séta rendszeren egy óráig szokott tartani.

* Különös könyvet őriznek a Ligne hercegi család könyvtárában. A vaskos könyv betűi nincsenek nyomtatva vagy írva, hanem egyenként kivágva és aztán erős kék papírra ragasztva.

* Adománygyűjtés elefántal. Hindu imaházakban a kosáralakú perselyt egy idomított elefánt orrmányával hordja körül. Az okos állat minden adakozó előtt megállva, a kosarat mindaddig nyugodtan tartja, míg az illető alalmazását oda nem adta.

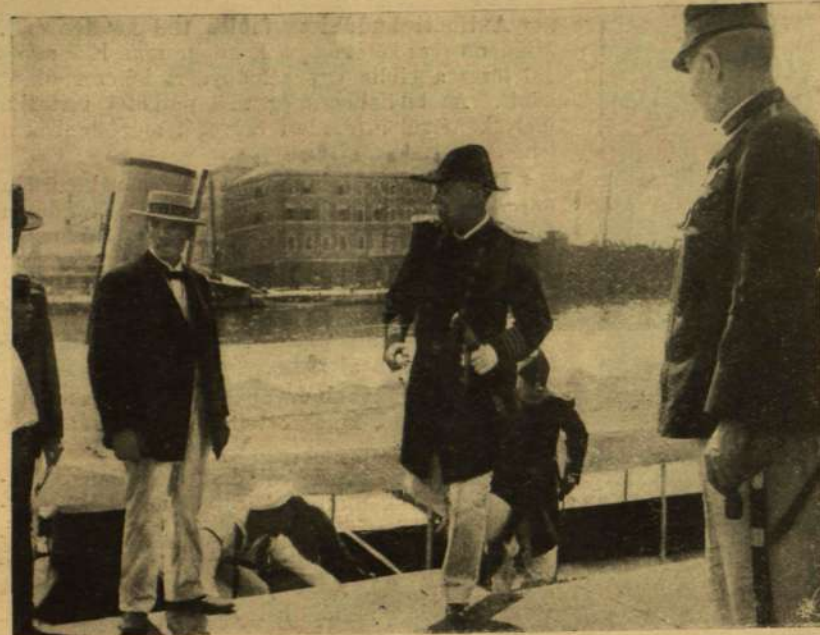
* A legnagyobb és legértékesebb pénzdaráb az anami «lool». A lool egy lapos arany, melynek értéke mintegy 1080 korona. Ezután következik a kaliforniai 50 dolláros (250 korona) aranypénz, a japáni benda (240 korona) s a kínai tael.

* Egy unczia (körülbelül egy lat) rádium mostani ára mintegy 1.714,408 korona volna, ha ugyan valaki ily mennyiségű rádiummal rendelkezne.

Dr. Jordán Károly fényképe után.

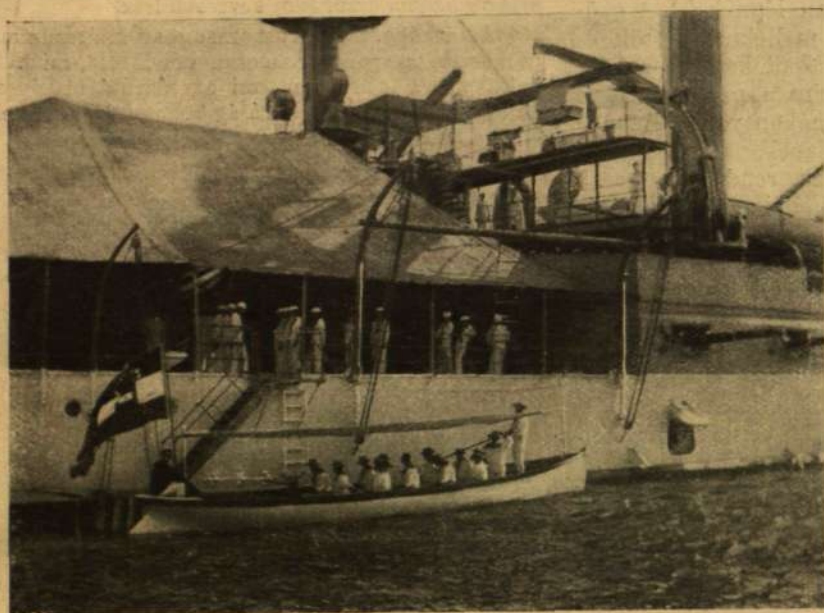
A LOMNICZI CSOPORT LÁTKÉPE AZ ÖTÖ KATLANÁBÓL NÉZVE.

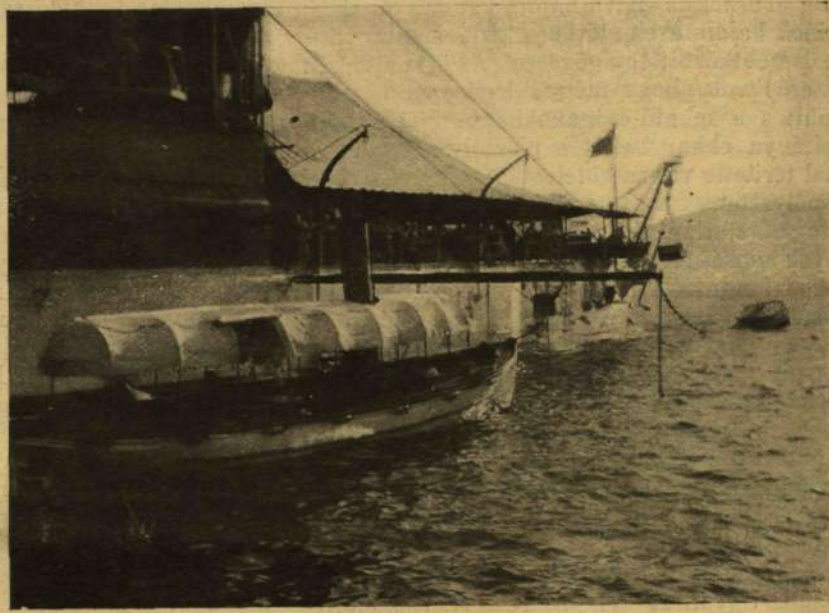
Barker admirális partraszállása az Adamich-mólón, mikor a kormányzó látogatására megy.

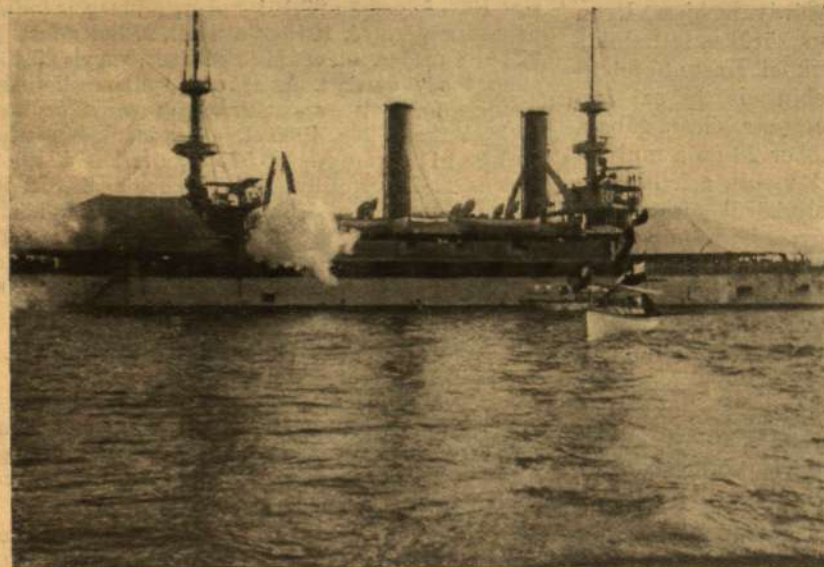
A «Maine» fedélzetén. (Jobbról a «Maine» parancsnoka, mellette báró Roszner fiumei kormányzó, Barker admirális, mögöttük dr. Farnady miniszteri titkár, a baloldalon báró Roszner Ervinné Forgách Klotild grófnő.)

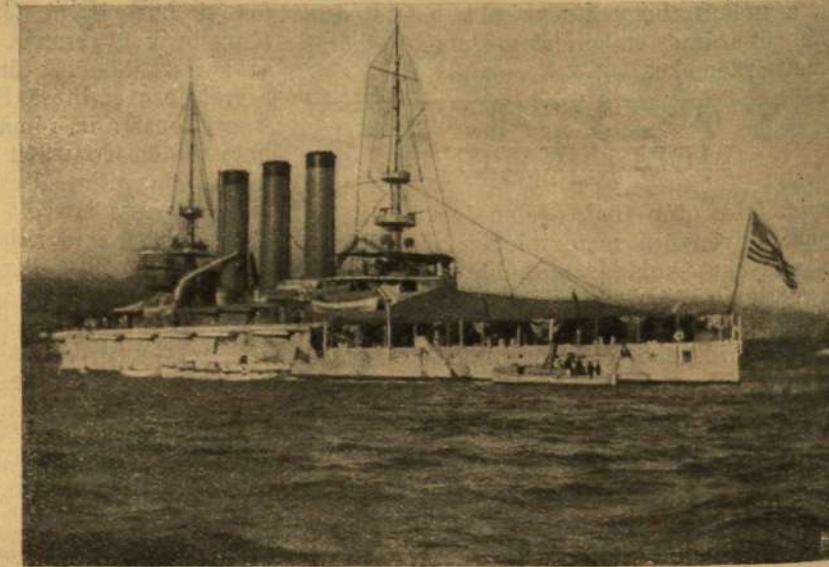
A «Kearsarge» admirális hajó a fiumei kormányzó látogatásakor.

A «Kearsarge» admirális hajó előrése.

A fiumei kormányzó elhagyja a «Kearsarge» admirális hajót, mialatt a hajóról díszlovásokat tesznek.

A «Maine» amerikai hadihajó.

AMERIKAI HADIHAJÓK LÁTOGATÁSA FIUMÉBAN. — Jelfy Gyula fényképei.

* Az angol uralkodócsalád tagjai által elejtett nagy- vagy szárnyas-vadak 97 százalékát a kórházak, szegényházak és ehhez hasonló intézetek kapják meg. Az ily módon elajándékozott vad értékét évenként 4—6 százezer koronára teszik.

* Londonba a Melbourneból elindított sürgöny négy perc alatt ér rendeltetése helyére. Ausztráliába egy szó továbbításáért 17 korona 40 fillért kell fizetni. Hírlapok sürgönyei fél áron továbbíthatnak. Érdekes tudni, hogy a sürgöny az Ausztrália szárazföldön keresztül tenger alatt Jávába, onnan Singapore és Madrasba; Indián végig Bombayba, onnan tenger alatt Adenba, Suez és Alexandriába,

a Közép-tenger alatt Gibraltarba, végre onnan Londonba jut. Van egy másik hosszabb út is: a Fidzsi szigeteken, Vancouver, Kanada, Ujfundland és Valenczián át. A kettős út arra való, hogy a tenger alatti kábelben előforduló zavarok esetére a távirda-összeköttetés egy perczig se szüneteljen.

* A Saugay vulkán Ecuador-ban (Dél-Amerika) 1728. óta folytonos működésben van. A múlt évben egy óra alatt 267 kitorést észleltek, melynek hangja egész Quito-ig, tehát 150 mérföldnyi távolságra elhallatszott.

* A legtöbb hebegő ember — a lakosság hét százaléka — Franciaországban van, míg Oroszország-

ban számuk igen csekély. A legtöbb idegbajos ember — 26 százalékon felül — Svájcban és Angliában található, a legkevesebb pedig Oroszországban.

* London városának 14 ezer rendőre évenként 31.200.000 korona fizetést hűz, vagyis fejenként átlag 2228 koronát. Ellenben New Yorkban csak hatezer rendőr van, kik 50.400.000 koronát, vagyis fejenként átlag 9400 koronát kapnak.

* Vagyombukott kereskedőknek Edinburghban még a 18-ik század közepén is vörös-fehér kabátot kellett viselni, a miről fel lehetett őket ismerni. A ki ilyen öltözetű embernek hitelezett pénzt vagy árut, az követeléséért pört nem indíthatott.

AMERIKAI HADIHAJÓK FIUMÉBAN.

Négy éve most, hogy az angol hajóhad néhány hatalmas hajója látogatást tett a fiumei kikötőben. Az idén egy kisebb francia hajóraj után most megint egy erősebb hajóraj vetett horgonyt Fiume előtt: az amerikai Egyesült-Államok hajórajja. A tengerentúli vendégeket a fiumei kormányzó s a város ép oly vendégsszere-ttel fogadta, mint annak idején az angolokat.

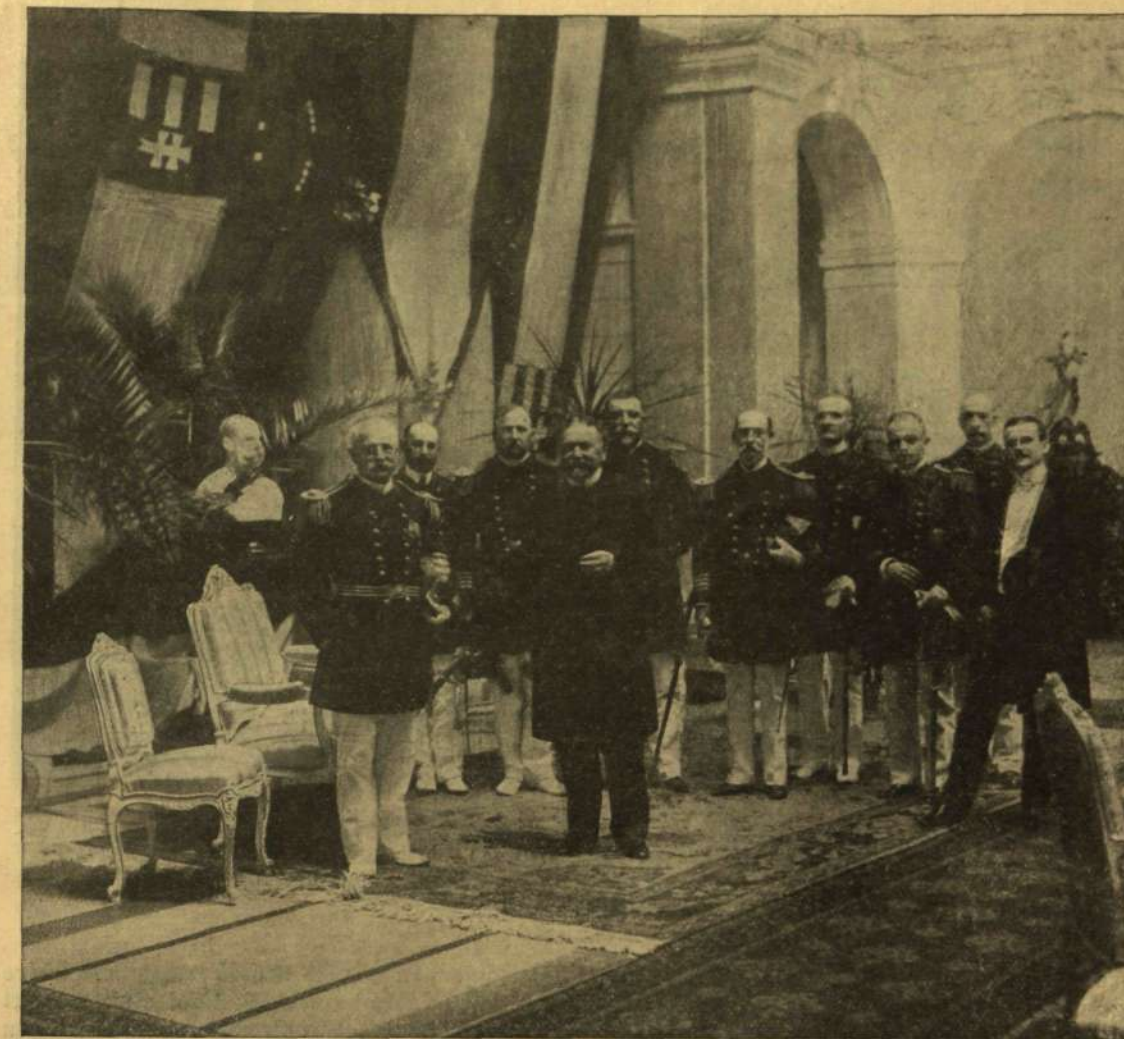
Az amerikai hajók Triesztből jöttek s július 25-én reggel érkeztek Fiuméba. Megérkezésük után elhelyezkedtek a külső kikötőben, a Mária Terézia hullámát és a Baross-kikötő külső mólója között kettős csatasorban. Összesen hét hadihajó érkezett Barker ellentengernagy parancsnoksága alatt: a «Kearsarge» vezérhajó, a «Maine», «Illinois», «Alabama», «Jowa» és «Missouri» pánczélosok és a «Mayflower» jelfő-yacht. Ez utóbbi annak a hasonnevű hajónak a nevét viseli, melyen egykor az első angol gyarmatosok, Penn Vilmos és puritán társai hajóztak Amerikába, míg a többi pánczélos egy-egy az Egyesült-Államokhoz tartozó államról van elnevezve. A hét hajó legénysége összesen 3536 emberből állt; nem rendes besorozott tengerész-katonák, hanem négy esztendőre fogadott zsoldosok, a kik közt vanmindenféle nemzetbeli, sőt néger is. Két magyar is volt köztük, az egyik mint zenész, a másik mint trombitás szolgálat.

A szokásos üdvözlő ágyúlövések után Barker ellentengernagy tisztjei s a budapesti amerikai főkonzul társaságában partra szállott s látogatást tett először báró Roszner Ervin kormányzónál, aztán Vio Ferencz polgármesternél s Gál Tibor kormányzóhelyettesnél. A kormányzó a «Klotild» gőzessel még az nap délután viszonzta a látogatást a «Kearsarge» hajón s átadta az amerikai vendégeknek gróf Tisza István miniszterelnök táviratilag kifejezett üdvözlését.

Este felé a matrózok kisebb-nagyobb csoportokban bejárták a várost, a városi zenekar pedig hangversenyt adott az Adamich-téren. Fiume már rég látott annyi idegent, mint e napokban. Minden szálló zsúfolva volt, a magánházakban is tömérdek volt az idegen.

A hajókat már ez első nap délután, valamint a következő napokon nagy számmal látogatta az ily óriási alkotmányokat még nem igen látott közönség s a tisztek és altisztek előékenyen szolgáltak magyarázatokkal, mialatt a legénység nyugodtan végezte szokott teendőit és szórakozásait; egy csapatjuk meg is fürdött a nézők szemeláttára a tengerben.

Másnap, 26-ikán báró Roszner Ervin kormányzó fényes estélyt adott az ez alkalomra fényesen feldíszített kormányzói palotában a vendégek tiszteletére. Az amerikai tengerész-tiszteken kívül igen sok vendég volt ez estélyre hivatalos a fiumei társaságból. Budapestről is sokan utaztak le ez alkalomra. A kormányzó és neje, szül. gróf Forgách Klotild fogadták lekötőlelő szívélyességgel a vendégeket. Az előkelő társaság, melyet a szíves házigazda és neje bőségesen ellátott minden jóval, rendkívül érde-

Az előtérben állnak Barker ellentengernagy és báró Roszner fiumei kormányzó, mögöttük az amerikai hadihajók parancsnokai, a baloldali szélén Chester Frank Dyer, az amerikai Egyesült-Államok budapesti főkonzula.

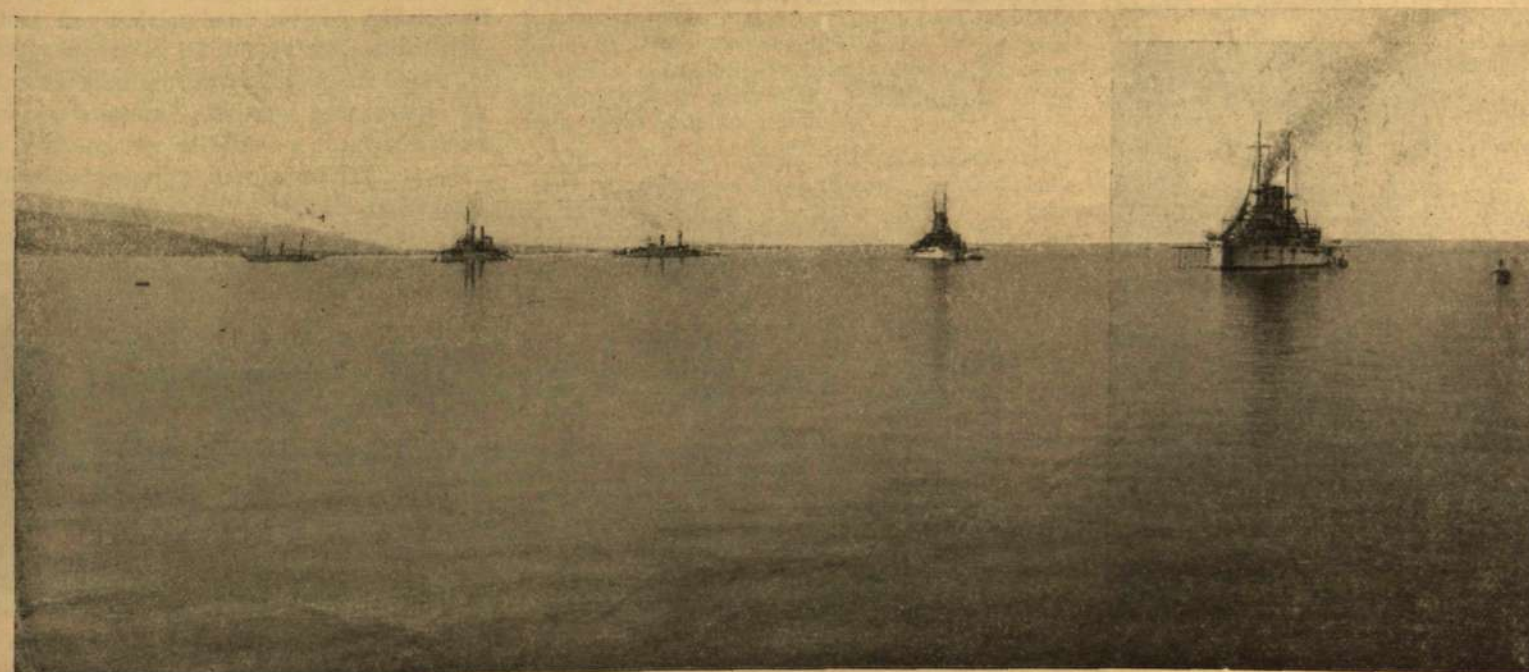
BARKER ELLENTENGERNAGY AZ AMERIKAI HADIFLOTTA PARANCSNOKA ÉS A HAJÓPARANCSONOKOK LÁTOGATÁSA A FIUMEI KORMÁNYZÓNÁL.

kes képet nyújtott. A polgári fekete frakkok s a hölgyek könnyű fehér nyári öltözetei közé festően elegyedtek az amerikai tisztek arany vállrojtos egyenruhái; a nyelvek valóságos zürzavara zsibongott mindenfelől. Három zenekar játszott a palota előtti terrazonon: az amerikai tengerész-zenekar, a 79. gyalogezred zenekara s a fiumei városi zenekar. Művészi hangverseny is volt, melyet a kormányzó és neje abból a célból rendeztek, hogy bemutassák a magyar ének-és zeneművészetet nemcsak az amerikaiaknak, hanem a fiumei közönségnek is. Ezért csupa magyar művészek nagyobbára magyar zeneszerzők műveit adták elő rendkívüli hatás mellett. A hangversenyen az Operaház tagjai közül Krammer Teréz, Sz. Bárdossy Ilona és Takáts Mihály működtek közre; nyitányul pedig a Rákóczi-indulólt játszották. A tetszés oly nagy volt, hogy a művészeknek az egyes számokat meg kellett ismételniük s a programot megtoldva még több magyar dalt is énekeltek.

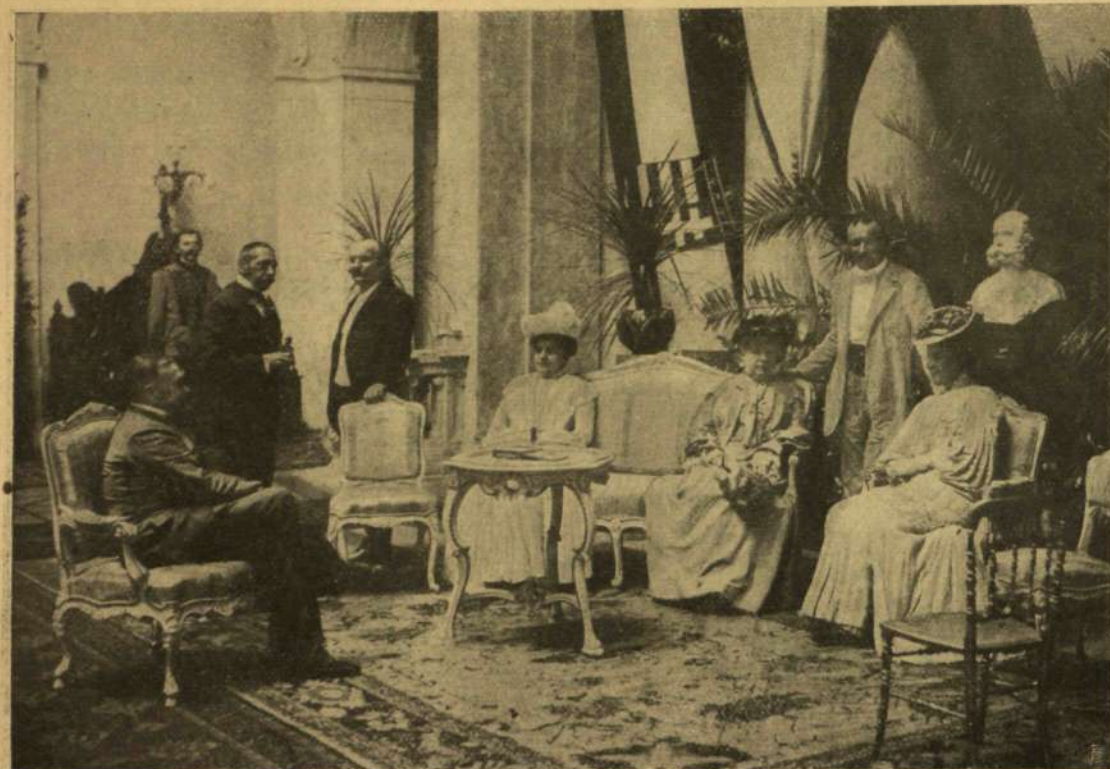
Az egyes énekszámokat Janosits József kir. mérnök kísérte zongorán. Vidám zene, táncz, pompás buffet mellett az egész nagy vendégssereg kitünően érezte magát s csak a késő éjjeli órákban kezdett oszladozni.

Ez alatt a hadihajók legénységének a szárazra bocsátott része hangos mulatozással járta be a várost. Pénzüik volt bőven, mert busás zsoldot kapnak s csak akkor költhetnek, ha szárazföldre kerülnek. A legénység nem oly fegyelmezett, mint az európaiak, Triesztben létük alatt kihágásokat is követtek el s a fiumeiek is némi aggodalommal várták megjelenésüket. Az aggodalom alaptalan volt; az amerikaiak hangosan mulattak ugyan, kisebb zavarokat is okoztak, a város szokott csendjét fölverték, de komolyabb panaszra nem adtak okot.

A látogatás harmadik napján, július 27-ikén Barker ellentengernagy köszönetet mondott egy meleg hangú levélben a szíves fogadtatásért s a «Mayflower» hajón fényes lunchot ren-

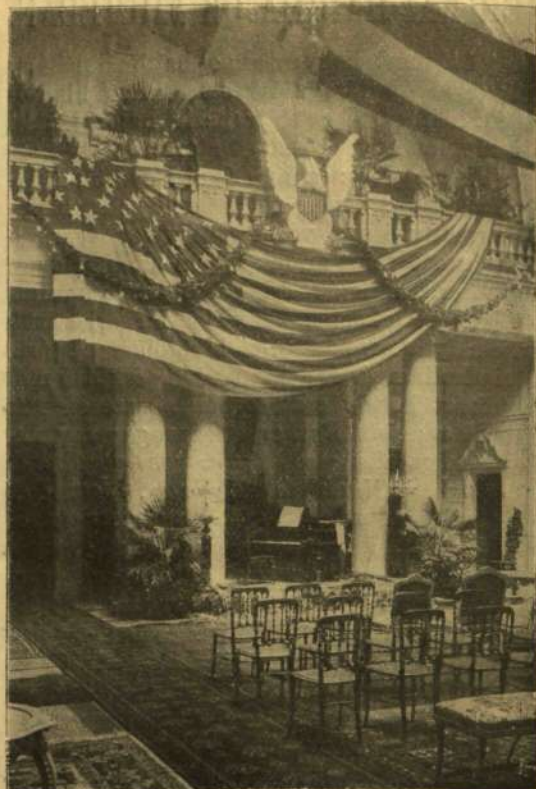

AZ AMERIKAI HADIFLOTTA A FIUMEI KIKÖTŐ ELŐTT.

A jobboldalon ül báró Rosner Ervin fiumei kormányzó, mellette állnak Szilágyi Lajos műszaki tanácsos és Takács Mihály a m. kir. operaház tagja, középen ül Szilágyiné Bárdossy Ilona opera-énekesnő, oldalt tőle Krammerna, a baloldali szélen W. Krammer Teréz opera-énekesnő, mögötte Janosits József kir. mérnök.

MŰVÉSZTÁRSASÁG A KORMÁNYZÓI PALOTÁBAN.

A KORMÁNYZÓI PALOTA HANGVERSENY-TEREMNEK ÁTALKÍTOTT NAGY LÉPCSŐCSARNOKA AZ AMERIKAI SASSAL ÉS ZÁSLÓVAL DISZÍTVE.

dezt, melyen az amerikai tisztikar kilenc tagján kívül hivatalosak voltak a kormányzó és neje s a fiumei hatóságok fejei. Az amerikai tengernagy lelkes köszöntőt mondott, melyben megköszönte a fényes fogadtatást s a királyt éltette. A felköszöntőre a kormányzó hasonló meleg szavakkal válaszolt.

Az amerikai tisztiek július 29-ikén délután a „Maine” hajón rendeztek pompás hajó-mulatságot, melyre a kormányzón s nején kívül meg voltak hívva Fiume előkelőségei. Szíves vendéglátás, zene, tánc, egyéb szórakozások tették élvezetessé az ünnepélyt.

Az amerikai hajók július 30-ikán hajnalban indultak el Fiuméből.

KÉPEK A HÁBORÚBÓL.

Nagy reményeket fűztek az oroszok *Kuopatkin* tábornokhoz s általános volt az öröm, mikor a cázár a kelet-ázsiai szárazföldi hadak fővezérévé kinevezte. Mindenki meg volt róla győződve, hogy csakhamar tönkreveri a japánokat. E remények azonban nem teljesedtek be, az orosz csapatok vereséget vereség után szenvedtek s most a Kuopatkin személyes vezénylete alatt álló főcsereg teljes visszavonulásban van a győzelmes japánok előtt.

A visszavonulást megelőző csaták egyikében elesett az orosz hadsereg egyik jeles vezére, gróf Keller tábornok is, a kit egy japán gránát ölt meg. A háború kitörésekor a katonai isko-

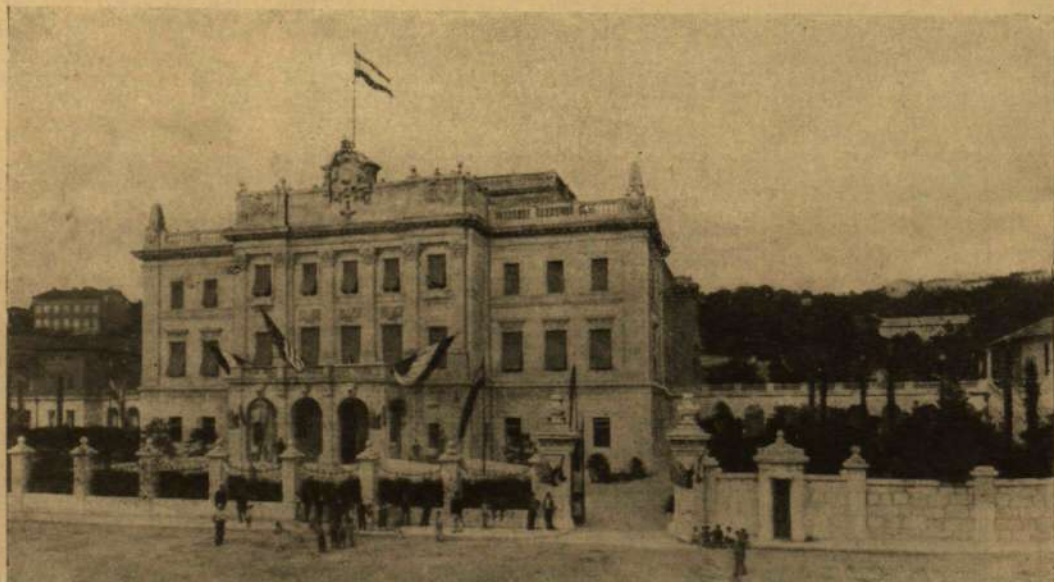

MINACH ANTAL FIUMEI RÉVBIZTOS A „KLOTILD” GŐZÖS FEDÉLZETÉN.

BARKER ELLENTENGERNAGY TÁVOZÁSA A KORMÁNYZÓI PALOTÁBÓL.

AMERIKAI HADIHAJÓK LÁTOGATÁSA FIUMÉBAN. — Jelfy Gyula fényképe.

A KORMÁNYZÓI PALOTA LOBOGÓ-DÍSZBEN.

MAGYAR ATHLETÁK SAINT-LOUISBAN.

A magyar sportúzó ifjak már nem egy ízben szereztek becsületet a magyar névnek külföldi nemzetközi versenyeken. Most nem mindennapi alkalom nyílik, hogy kitünjenek a st-louisi világkiállításban tartandó olimpiai versenyeken, melyekre meghívták az egész világ sportembereit. A magyar athleták nagy buzgalommal készültek e nagy-szabású versenyekre s a különböző sportegyletek tagjai közös versenyeken mérkőztek meg egymással, hogy kik a legérdemesebbek arra, hogy a ma-

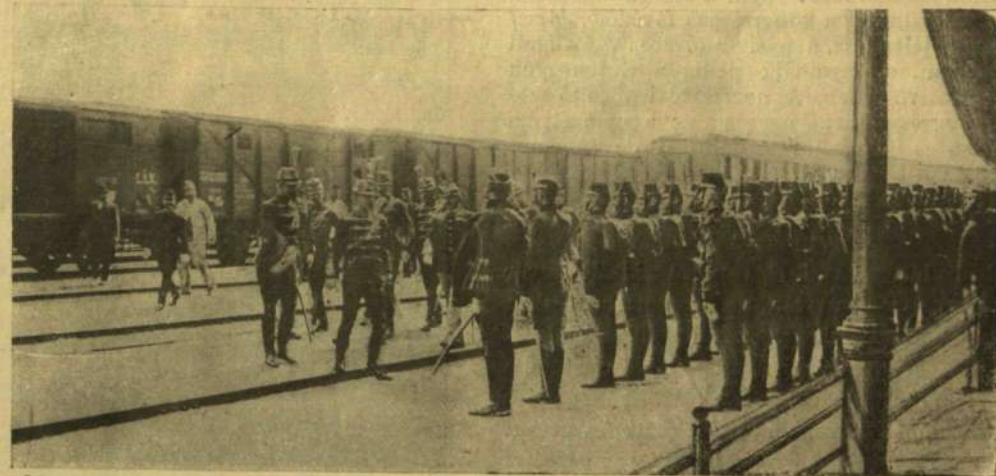
gyar athletikát a tengeren túli versenyeken képviseljék. A versenyek a st-louisi rendezőség által megállapított szabályok szerint folytak le; volt síkfutás, gátugrás, díszkosztvetés stb.

A próbaversenyeknek — melyekről több képet mutatunk be — eredménye az lett, hogy az athleták közül a bizottság Mező Bélát és Gönczi Lajost, az úszók közül Halmay Zoltánt és Kiss Gézát, a vívók közül Békessy Bélát és Mészáros Ervint szemelte ki a tengeren túli mérkőzésben való részvételre. A bizottság Berzeviczy Albert miniszterhez fordult és kérte a magyar ifjak vállalkozásához a kormány támogatását. A miniszter késznek nyilatkozott, hogy négy kiküldött költségeit fedezi. A magyar ifjak augusztus 6-ikán indulnak Budapestről, Múza Gyula vezetésével.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Eötvös Károly munkáiból újabb 4 kötetet adott közre a Révai-testvérek irodalmi intézet. Három kötet ezek közül *«A nagy per, mely ezer éve folyik s még sincs vége»* címmel a tiszta-eszlári per történetét mondja el. Eötvös e perben tudvalevőleg mint egyik védő-ügyvéd szerepelt s alaposan ismeri egész anyagát, minden részletét, a benne szerepelt személyeket. Ezért bár regény-alakban de a valóságához híven, az öt jellemző zamatos előadásban mondja el a dolgokat, némely érdekes részletnél hosszabban elidőz; egy-egy epizód olykor messze elviszi eredeti irányától, hogy aztán egy fordulat-tal ismét visszatérjen a történet tulajdonképeni medrére. A három kötetből megismerjük a rituális vérvád történetét, a gyakorta fel-bukkannó hasonló természetű pörök tipikus sajátosságait s mellesleg az erős megfigyeléssel, hol humorosan vagy szatirikusan, hol meg érzelmesen, de mindig élettelenesen rajzolt alakok nagy számát mutatja be az író.

Az alföldi népelet, a falusi zsidók életmódja, szokásai, gondolatvilága, az igazságszolgáltatás emberei és ügyei váltakoznak a természeti képekkel, szingazdag leírásokkal. Mindez pedig az Eötvös gazdag, fordulatos, kifejező nyelvén van megírva; az író oly feszületenül és nagy közvetlenséggel beszélget az olvasójával, hogy az mintegy maga előtt látja folytonosan öt magát is. — A negyedik kötet *«A nazarénusok»* címet viseli s ezen sajátosságok következtén valóságos természetrajza. Az író célja itt tipikus képen bemutatni a vallási felekezetek keletkezését, meggyökerezését az egyszerű lelkekben, elterjedését a nép között. Elmondja, mint fogamzott meg egy svájci tudós tanításai nyomán a nazarénus eszmék két egyszerű, tanulatlan magyar mesterlegény lelkében, mint alakították át ezek egész valóját, megerősítve őket az apostoli feladatra, hogy terjeszték hasonló sorsu társaik közt azt, a mit az ő egyszerű lelkük az igazi vallásnak, a földi és mennyi boldogságra vezető útnak látott. Az az út és mód, a hogy a nazarénus hit az országban, a nép között elterjedt, csaknem mindenben azonos általában a hitfelekezetek terjedésének útjával-módjával s ép ennek kimutatásával Eötvös könyve tulajdonképeni tárgyának körét túlhaladva általános érdekességet nyer. E mellett a magyar nép lelkének egy eddig az irodalomban kevésbé feldolgozott vonását mutatja be az író a maga mély emberismeretével: a vallásosságot, mely nem hajlik ugyan oly könnyen a rajongásra, mint más népeknél, de ha egyszer gyökeret ver szívében, a magyar köznép szenvedésekkel, gúnynyal, kicsinyléssel nem törődve, rendületlenül marad meg mellette. Nagyon kevés olyan mű van újabb irodalmunkban, mely a magyar nép jellemét oly élénk megfigyeléssel, annyi lélekismerettel és élethűséggel rajzolná, mint Eötvös művei, melyek megjelenése irodalmi szempontból annál érdekesebb esemény, mert az ilyen munkák fűzik szorosabbra az újabbban lazulni kezdő kapcsolatot a népelet s az irodalom között. Eötvös műveinek egyöntetű gyűjteménye e két munkával most már tizenkét kötetre szaporodott s ezeket is, a jeles író friss munkakedvének bizonyosságául, hamarosan követni fogják újabb s újabb művei. Ez év novemberében újabb hat kötet fog megjelenni, melyek tartalma a következő: XIII-ik és XIV-ik kötet *Deák Ferenc és ősei*, XV-ik kötet *viszámlelkézések Szilágyi Dezsőről és Káldy Gyuláról*, XVI-ik kötet *A nagy év (1848—1849)*, XVII-ik *Elbeszélések*, XVIII-ik kötet *Szónoklatok*. E legutóbbi kötetben

JÓZSEF ÁGOST FŐHERCEG KECskeménen. — A főherceg megérkezésekor megemlékei a vasutnál felállított díszszabdort.

lesznek Eötvös emlékezései, sirbeszései, nevezetesebb formailag is kiválóbb országgyűlési beszédei, előadásai, stb. A jövő év folytán Eötvös még tizenkét kötetet fog kiadni, úgy hogy munkái akkorra *harmincz kötetet* fognak beölelni. Eddigél, mint említettük, tizenkét kötet jelent meg; s a szépen kiállított gyűjtemény ára kötetenként fűzve 4, díszes kötésben 6 korona.

A *«Budapesti Szemle»* augusztusi száma számos becses közleménnyel jelent meg. Első helyen *Kármán Mór* *«A felekezeti oktatás és az állam részvéte a népiskola szervezésében»* című értekezésének első közleménye áll, mely e most napirenden levő kérdést széleskörű tárgyszerűséggel és beható okfejtéssel világítja meg; egyelőre a külföldi államoknak népiskolai viszonyairól, a népnevelés feladatainak az állam és az egyházak közti megosztásáról nyújt tanulságos adatokat. A fűzet további tartalma:

Kropf Lajos befejezi *«Anglia és a magyar forradalom»* című tanulmányát, mely eredeti hivatalos források alapján ismerteti azt a mozgalmat, melyet 1848-ban és 1849-ben a *«magyar kérdés»* s különösen az orosz invázió keltett. A jelen közlemény az ügynek parlamenti tárgyalását ismerteti tovább, majd elmondja a Londonban s Angliában másutt tartott magyar-barát népgyűlések (meetingek) lefolyását, a saját véleményeit s végül Palmerston akkori angol külügyminiszter magatartását jellemzi. Az Angolországban élő ezikkiró jó szolgálatot tett a történetírásnak ez érdekes adatok felkutatásával és közlésével. Ezután *Haraszti Gyula* cikksorozata következik: *«Arczkeképek a XVIII. század francia irodalmából»*. A közlemény rövid, világosan irt jellemzéseket tartalmaz Bossuetről, Pascalról, Retzről, Sévigné asszonyról. Tóth Rezső *«Husvét Assisiben»* című cikke hangulatos utleírás Assisi Szent Ferenc szülőföldjéről. E cikk után szépirodalmi közlemények következnek: a *«Zsuzsánna kisasszony»* című orosz elbeszélés befejezése, melyet *Auszjejenho* után *Ambrozioves* Dezső fordított magyarra, *Bárd Miklós* költeménye *Görgei Artúr* tábornokról s *Balla Mihály* egy Goethe-fordítása. A fűzetet könyvismertetések zárják be. A *«Budapesti Szemle»* *Gyulai Pál* szerkesztésében s a Franklin-Társulat kiadásában minden hó elsején jelen meg, előfizetési ára félévre 12 korona, egyes szám ára 2 korona.

Mintalapok. A kereskedelemügyi miniszter megbízásából a Magyar Iparművészeti Társulat kiadásában megjelenő *«Mintalapok iparosok és iparosok számára»* című munka IX. évfolyamának 5. és 6. füzetét most jelent meg. A két fűzet hivatott tervezők munkáit közli túlnyomóan színes reprodukciókban, nevezetesen Horti Pál síkdíszítményeit, Stiasny Aladár, Dobay Jenő faldíszait, Menyhárt Miklós, Bodor Aladár bútorterveit, Ábt Sándor, Tólos Gyula, Friedmann József, Schwarz Mariska bútorterveit és Dékány Árpád varrott csipkeit. A mintalapokhoz tartozó természetnagyságú részletrajzok megkönnyítik a közölt tervek közvetlen felhasználását és ennél fogva jó szolgálattal tesznek a Mintalapok mindazoknak, a kik iparművészeti munkákat készíteni vagy megrendelni akarnak. A mintalapoknak előfizetési ára egy teljes évfolyamra (60 mintalap és mintegy 30 részletrajz) 20 korona. Egy fűzetnek ára 3 korona 50 fillér. Előfizetéseket elfogad a Magyar Iparművészeti Társulat titkári hivatala.

Az állatok világa című vállalat legutóbb megjelent fűzete a gyíkok ismertetését folytatja és sok

képet is közöl e fűzete állatokról; bemutatja a színt csodálatos módon változtató kaméleont is. *«Az állatok világa»* a Légrady-tesztvérek kiadásában jelenik meg s egyes fűzet ára 90 fillér.

A budai szinkörben az *«Apajunc, a vízi szellem»* című három felvonásos látványos operettet elévénítették fel július 30-ikán, egyikét *Millöcker* kitűnő zenéjű darabjainak. Ezzel az előadással bizonyítékát nyújtotta a budai szinkör igazgatója, *Krescsányi Ignác*, hogy bármennyire régi legyen is egy jól megcsinált operette, mégis csak jól mulat rajta a közönség. *Millöcker* munkái közt e darab a legsikerültebbek egyike. Romantikus meséje Romániában, a Dimbovicza mentén játszódik, tárgya pedig egy az ottani leányok ajkán élő legenda, mely szerint ha a leány asszonygyűl le a földkeresi a tó partján a vízi szellemet, Apajuncet, jutalmul családi boldogságot és bőséges ajándékot kap. E legenda körül forog a cselekvény — *Millöcker* üde, bájos s fülbeemlő zenéje kíséretében — szövevényes, bonyodalmas s igen mulattató jelenetekkel. Csoportozatokról is gondoskodtak eléggé a szerzők, melyek igen megnyerték a közönség tetszését, már annnyal is inkább, mert ezúttal a kar elismert egyöntetűséggel működött közre a többi főszereplőkkel, biztosítva a felújított darab határozott sikerét. A darabnak nemcsak jó szövege, kedves zenéje szerzett sok tapsot, hanem a szereplőknek — *Haller Irma*, *B. Répassy Gusztika*, *Kállay Lujza*, *Ujváry, Környey, Tábori* s a többieknek sikerült összejáratnia is erősen hozzájárult a sikerhez. A közönség igen jól mulatott az előadásban. O. E.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

Az Akadémia Széchenyi-gyűjteménye. A Tudosmányos Akadémiában most rendezik a Széchenyi-muzeumot, melyet az Akadémia alapításának évfordulóján, november 4-én fognak megnyitni a nagyközönség előtt.

A muzeum rendkívül gazdag anyaga az Akadémia palotájának több tágas termében nyer elhelyezést, melyeknek berendezését *Pecz Samu* műegyetemi tanár tervei szerint és felügyelete alatt készülték. A muzeum legérdekesebb része a gróf *Széchenyi István* munkáiból és a reá vonatkozó művekkel álló több száz kötet. Külön-külön csoportban lesznek elhelyezve a Széchenyire vonatkozó hírlapok és nyomtatványok, Széchenyi kéziratai, a róla s környezetéről való képek és szobrok, emléktárgyak és tiszteletjegyek; végül a jelentések Széchenyi haláláról és egyéb családi eseményekről. A muzeum megnyitásával egyidejűleg fog megjelenni az Akadémia kiadásában *Széchenyi* munkáinak két kötete, a *«Hitel»* és a *«Világ»* *Gyulai Pál* előszavával és *Kautz Gyula* ismertetésével. Széchenyi többi műveit, melyek már szintén régiesen teljesen kifogytak, gyors egymásutánban rendezi sajtó alá *Szily Kálmán*, az Akadémia főtájkára.

A tűzoltók nemzetközi kongresszusa Budapesten. Az augusztus 17—21. napján tartandó III. nemzetközi tűzoltó kongresszus és az azzal kapcsolatban rendezendő tűzoltó kiállítás előkészítése serényen folyik. A magyar országos tűzoltószövetség a siker érdekében mindent elkövet, részben *Széchenyi Viktor* gróf, s részben *Almádi Géza* fővárosi tanácsnok elnöke alatt.

A hazai tűzoltók részére iskolákat fognak lakásul berendezni, de azonkívül magánlakásokat is szívesen vesznek bérbe. Gyakorlatot fognak rendezni egy hatalmas gözmalmon, a mely ellen az összes budapesti tűzoltók együttes támadást intéznek.

A kongresszus egyik napján a hivatásos tüzoltóságot feliasztják. A kongresszus tagjainak tiszteletére három lakoma lesz: egyik a Margitszigeten, a melyen valószínűleg a kongresszus fővédője, József főherceg is jelen lesz, a másik a főváros városiigeti pavillonjában, a harmadik pedig a Svábhegyen vagy a Hűvösvölgyben. A nemzetközi tüzoltó-szövetség kongresszusával egyidejűleg a nemzetközi tüzoltó-tanács (Conseil international de sapeurs-pompier) is itt tartja üléseit.

MI UJSÁG?

A király látogatásai. György szász király a nyár egy részét Gasteinban töltötte és augusztus 5-ikén utazott onnan el Salzburgon keresztül Drezdába. Királyunk, ki Ischlben nyaral, Land-Gasteinba ment György király üdvözlésére, ott fölszállt a szász király vonatára és tovább utaztak együtt. A vonaton udvari ebéd is volt, melyben Matild szász királyi hercegnő is részt vett. A fejedelmi vendégek felgyakor érkeztek Salzburgba, a honnan királyunk visszatért Ischlbe. Ő Felső augusztus 26-ikán Marienbadban Edvár angol királyt látogatja meg. Mind a két látogatás viszonzása a két uralkodó Bécsben tett látogatásának. Királyunk tekintettel előrehaladott korára, külföldre több utazásokat nem tesz idegen udvar látogatására. A nagy tisztelet, a melynek uralkodónk az összes külföldi fejedelmi udvaroknál örvend, lehetővé tette részére, hogy a nála tett látogatásokat oly alakban adja vissza, mint ez Gasteinban és Marienbadban történni fog.

A szász trónörökös a Tátrában Frigyes Agost szász trónörökös hosszas időzés után július 29-ikén délután hagyta el Tátra-Füredet. Jól érezte ott magát gyermekeivel együtt és nagy meglepéssel nyilatkozott elutazása előtt. Július 28-ikán fogadta az új Nagy-Százban Frigyes főherceg neje, Izabella főhercegnőnek és leányainak látogatásait, kiknek tiszteletére oszonnát adott. A trónörökös öt gyermeke augusztus 2-ikán utazott el Tátra-Füredről. A fürdő közönsége a vidám és szép gyermekek-től a vonalozom élénk nyilatkozásával búcsúzott el.

A király dédunokája. Rósahegyen, a Seefried gróf-család kastélyában augusztus 2-ikán keresztelték meg Seefried grófnőnek újszülött fiát, királyunk legifjabb dédunokáját. József Agost főherceg jelent meg a király képviselőjében, a ki az újszülött keresztapja. A szertartást dr. Belopotoczky Kálmán tábori püspök végezte dr. Kurimszky Antal prépost-plébános segédletével.

József Agost főherceg, mint már lapunk legutóbbi számában megírtuk, július 15-én látogatást tett az első honvéd huszárezednek Kecske-mén állomásozó osztályánál, hogy mint új ezredparancsnok megismerje az ezrednek e részét is. Kecske-mén igen lelkesen fogadták, a fogadtatásról közlünk mai számunkban egy képet, a melyen a főherceg szemlét tart az üdvözlésére kirendelt század fölött.

* Magyar képviselők Amerikában. Az interparlamentáris konferencia magyar csoportja részéről sokan vesznek részt a st.-louis-i kongresszuson, a mintegy 60—70 jelentkező közül csak néhányan mondták le időközben utazási tervükről. Augusztus 12-én indulnak Fiuméből. A magyar csoport elnöke, gróf Apponyi Albert követi őket rövidebb uton Liverpoolból. Nagyobb utat tesznek az Egyesült-Államokban. Washington-

Magasugrás.

Rúdugrás.

ban tisztelegnek Roosevelt elnöknek, a ki estélyt is ad. A körut további állomásai: Pittsburg, Cincinnati és végül St.-Louis. A kiállítás megtekintése után St.-Louisból Coloradóba, majd Denver, Chicago, Cleveland, Buffalo következik; az utóbbival kapcsolatosan megtekintik a Niagara-vízesést. Clevelandban megkoszorúzzák az ottani magyarok által emelt Kossuth-szobrot. Az amerikai ut végeztével Angolországba hajóznak. Liverpool, London, Páris az utolsó állomások, ezután pedig haza jönnek. Az amerikai magyarok nagy előkészületeket tesznek a magyar képviselők ünnepes fogadására. A magyar képviselők útjáról a társaság egyik tagja tudósításo-

kat foga a Vasárnapi Ujság számára küldeni, a társaságnak egy amateur-fotografus tagja pedig fénykép-fölvételeket készít lapunk számára az útról. A nagy útban résztvevő magyarok névsora a következők:

Gróf Apponyi Albert, a képviselőház volt elnöke stb., a magyar interparlamentáris csoport elnöke; báró Bánffy Albert főrendiházi tag; Barabás Béla képviselő és neje; gróf Bothlen István képviselő és neje; Beöthy Zsolt főrendiházi tag és fia, Sándor; Blaskovics Ferencz apát, képviselő; Botka Béla képviselő; Csécsy Gyula képviselő, nyug. államtitkár; Dessewffy Arisztid, a képviselőház és a magyar interparlamentáris csoport titkára, s leánya, Zsófia; Dobocskó Sándor képviselő; Domahidy Elemér Hajdumegye főispánja és fivére, Domahidy Pál föld-birtokos; György Endre volt képviselő, a magyar kormány gazdasági szaktudósítója Londonban, neje és sógora, dr. Haberer Pál egyetemi orvostanár; Hock János képviselő; báró Inkey József képviselő; Kálai Lipót képviselő és fia, Elemér; gróf Karácsonyi Aladár képviselő és leányai, Irma és Margit grófok; gróf Károlyi György képviselő; dr. Komlósy Ferencz apát, volt képviselő; Krasznay Ferencz képviselő; Kubik Béla képviselő és fivére, Kubik Gyula mérnök és sógora, Asbóth Jenő, a budapesti közrakárak igazgatója; Latinovics Géza képviselő; Léva János volt képviselő, belügyminiszeri osztálytanácsos és neje; dr. Lukács György volt képviselő, Békésmegye főispánja; Mamusch László volt képviselő, szabadkai polgármester; Urmósi Maurer Mihály volt képviselő, Szécheny megye főispánja; Meszlényi Pál képviselő és sógora, dr. Heinrich Lajos Fejérmegye főügyésze; Mohay Sándor képviselő, igazságügyi államtitkár és neje; dr. Némethy Károly belügyminiszeri tanácsos, a kormány rendkívüli kiküldöttje (a ki az amerikai városok közigazgatásának tanulmányozásával van a kormány részéről megbízva); Novák József képviselő; Pap Géza képviselő; Pázmány Dénes volt képviselő; báró Piret-Bihain Lajos főrendiházi tag; Plukovics József képviselő; Rajk Aladár képviselő; Rudnyánszky Béla volt képviselő; ifj. Salamon Géza képviselő; Simonyi-Semadam Sándor képviselő; Steiner Ferencz képviselő; Szájbély Gyula képviselő és unokanővére Szájbély Erzsébet; dr. Szulyovszky Dezső képviselő és neje; Telégdi József képviselő és fia, László; Urmánczy Nándor képviselő; báró Vojnits István képviselő; gróf Vass Béla képviselő és fia, Endre; Zmeskál Zoltán képviselő és fia, Zoltán; Vermes Béla volt képviselő és neje.

Gróf Apponyi Albert, Lukács György főispán, Krasznay Ferencz képviselő és gróf Karácsonyi Aladár leányával e hó 27-én indulnak Liverpoolból a «Campania» hajón, míg a társaság többi tagjai már e hó 12-én indulnak Fiuméből a «Slavonia» hajón, s egy napot időzve Palermóban s fél-fél napot Algirban és Gibraltárban, augusztus 28-án érkeznek New-Yorkba.

Kassa ünnepe. II. Rákóczi Ferencz s a vele török földön elhunyt bujdosók hamvait Kassán, a nagytemplomban temetik el, mint arról a miniszterelnök már értesítette a város hatóságát. Az országos ünnepély valószínűleg ősszel megy végbe. Kassa városában hazafiasan buzgólkodnak azon is, hogy a kétszázézer koronát, eddig csak negyvenezer koronára gyűjtés mellett lehetővé tegye a szobor felállítását. A szoborra, melynek tervezett költségei meghaladják a kétszázézer koronát, eddig csak negyvenezer koronára gyűlt össze. A szoborbizottság most elhatározta, hogy felhívja a magyar társadalmat az adakozásra és támogatás végett feliratot intéz a magyar kormányhoz is.

Thököly Imre hamvai Késmárkon. A késmárki evangélikus egyháztanács augusztus első napjára összehívott gyűlésén hazafias lelkesedéssel fogadta gróf Tisza István miniszterelnök leiratát, melyben

Súlydobás.

Sikfutás.

OLIMPIAI PRÓBAVERSENYEK BUDAPESTEN.

azt ajánlja, hogy az egyházközösség fejezze ki óhaját Thököly Imre hamvainak Késmárkon leendő elhelyezésére. A miniszterelnök ebben az ügyben már érkezett az evangélikus egyház egyetemes felügyelőjével, báró Prónay Dezsővel. Thököly Imre, Felső-Magyarország és Erdély fejedelme, a «kurucz király» bujdosásában irt végredeletében azt kívánja, hogy hamvait valamelyik felvidéki evangélikus templomban temessék el. Meghalt 1705. szeptember 13-án s azóta a nikomédiai örmény temetőben pihen. A kurucz vezér holttesteit is haza hozzák felesége Zrínyi Ilona és mostoha fia Rákóczi Ferencz fejedelem hamvaival együtt. Késmárk a Thököly városa, szülőhelye, ott van még most is a Thököly-vár. A város evangélikus egyháztanácsa hazafias lelkesedéssel és köszönettel értesült a miniszterelnök szándékáról. Nagy fiának hamvait új templomában helyezi el és minden igyekezetével ünnepé teszi a fejedelem földi maradványainak haza érkezését.

Szilágyi Dezső emlékoszlopa a Tátra bércei közt. A Magyarországi Kárpátgyesület Szilágyi Dezsőnek, a ki a Tátrának hí látogatója volt, kedvelt kiránduló helyén, a tarpataki völgyben emelkedő, 1280 méter magas Turajkán közadakozás útján emléket állított. Az emlék egy 5 méter magas cziklops-falakból álló gránittalapzat, a melybe Szilágyi Dezsőnek Istók János szobrászművész által készített domborművi bronzmellképe van beillesztve ezzel a felirattal: «A Magyarországi Kárpátgyesület Szilágyi Dezső emlékének.» A talapzat fölött 10 méter magas vasszerkezeti, díszes pavillon emelkedik, a honnan gyönyörű kilátás nyílik a szepesi síkságra és a festői vidékre. Az emléket a Kárpátgyesület augusztus 7-én Tátra-Füreden tartandó közgyűlése alkalmából fogja ünnepélyesen felavatni. A közgyűlés után délelőtt 11 órakor felvonulnak az emlékhöz, a hol Münich Aurél, az egyesület elnöke beszédet mond. Tátra-Füreden a délutáni lakomán Darányi Ignác volt földmívelésügyi miniszter, az egyesület dísztagja mond emlékbeszédet.

Egy 1848-iki miniszter szülőhelye. Ez év november 18-án száz esztendeje, hogy Klausz Gábor, az 1848-iki magyar felelős miniszterumban földmívelési, ipar és kereskedelemügyi miniszter, született Pesten, az akkori invalidus-kaszárnyában, (Károly kaszárnya) a mai központi városházán, a második emeleten a 241-ik számmal jelzett szobában. Ez akkor atyjának Klausz Jánosnak, a 22-ik gyalogezred őrnagyának lakásához tartozott. A főváros főlevéltárnoka Toldy László előterjesztést tett a polgármesternek, hogy a szobának a falába az eseményt megörökítő emléktáblát illeszzenek.

Szikra kérése a koltói tűzkárosultak érdekében. A véget érni nem akaró szárazsággal együtt jár a tűzvész is, mely annyi helységet elpusztított, annyi embert koldusbotra juttatott már. A szomorú végzet elérte Koltót is, hol egykor Petőfi töltötte mézes heteit a Teleki-kastélyban, s hol költészetének annyi örökbeeső virága fakadt. Gróf Teleki Sándorné, — a Szikra név alatt közzé tett jeles regé-

KUROPATKIN TÁBORNOK ÉS TÖRZSKARA.

nyeivel s egyéb szépirodalmi dolgozataival oly nagy népszerűséget szerzett író, — most gyűjtést indított a hajlék nélkül maradt koltóiak javára s lapunkhoz beküldött szép, hangulatos versében fordul a könyörületes szívekhez. Kérő szavai bizonyára nem fognak hatás nélkül maradni, mert

KELLER TÁBORNOK.

hiszen bármennyire igénybe legyen is mostanában véve a közjótékony, kimeríthetetlen az s mindig megjelenik adományával ott, a hol arra valóban szükség van. A koltói leégettnek szánt adományok gróf Teleki Sándorné özímére Stoosz fűrdőre (Kassán át) küldendők. Szikra verse így hangzik:

«Tűz volt Koltón» — írják. Harminezöt ház égett. Kétszáz szegény ember lett ezzel szegényebb. Eddig a távirat. Szűkek a hasárok S vörös kakas még sok más helyre is szállott. Aztán háborúról, bűnről kell hirt adni. — Nem lehet mindvégig egy tárgynál maradni, hiszen az olvasó már úgyis feledte Mielőtt a lapot — jó formán — letette. Ne vegyék rossz néven: én mégis szót kérek. Elhamvad Koltóról én mégis beszélek. Mert lám ez a falu, minden porszemében Megszentelt kincsébánya mindnyájunk szívében. A dicsőült dalnok emléke él ottan. S egy dicsőült hősnök halópóra ott van. Ott harsant fel a hős harczi riadója S a száműzött ott lett újra nyugovóra. Boldogságtól — önkényt — örökre megvála Onnan ment a költő vértanu halálba. De előbb dalait addig lobogtatta, Míg a nemzet lelkét lángba borította. Ugy-e e zsarátok leggyűjtőbb szikrája Koltóból indult ki hódító útjára? E szent tűz nevében, én most — kérve kérek!... Adjanak, adjanak, mert Koltó — leégett!...

Óváry Lipótot, országos levéltárnokot az olasz király az olasz koronarend commendatörává nevezte ki. Óváry nagy irodalmi tevékenységet fejtett ki Olaszországban már a hatvanas években, majd Magyarországból a legelső olasz lapok tudósítója volt s a magyarság érdekeiről írt tájékoztatásait Olaszországban becseseknek ismerték el.

Andréről, a bátor léghajósról, ki két társával léghajón ment az északi sark felkutatására, a napokban nyomot talált a Spitzbergánál egy norvég kapitány. Ugyanis egy Krisztianíába érkezett távirat szerint Krámer, a «Marie» kapitánya egy tengerbe dobott palackra akadt, melyben Andrénak 1898 január havából kelt levele van. Andrét 1897 július 11-én szállt föl a Spitzbergákról. Krámer a palackot a Spitzbergák északi részén a Mofen nevű fensíkon találta. Hogy mi van a levélben, azt még nem tudni, mert a kapitány csak egy hónap mulva érkezik Krisztianíába.

Sok száz viruló gyermek meghal minden nyáron hányásroham következtében. E betegség ellen megvéd a csecsemő észszerű táplálása, a minőt legjobban a Kufeké-féle gyermekliszt, tejjel keverve, lehet elérni. A Kufeké-féle gyermekliszt a tejet a gyermek gyomrában könnyebben emészthetővé teszi és mivel az erjedést a bélben megakadályozza, a betegség csírának kevésbé kedvező talaja.

HALÁLOZÁS.

Elhunytak a legközelebbi napokban: ZIMKA NER, János, a kegyes tanítórész tagja, aranyismerés pap, nyug. gimnáziumi igazgatótanár, érdemesült házfőnök, 81 éves korában Kis-Szebenben. — CsATH LAJOS honyédgyalogezredes, a szabadkai 6. gyalogezred parancsnoka 51 éves korában Szabadkán. — CATTY NORBERT báró vezérkari ezredes, a kassai hadtest vezérkarának főnöke, 44 éves korában Kassán s holttestét Bécsbe, a családi sírboltba szállították. — SCHACK ANTAL cs. és kir. nyug. lovaskapitány, nyugalmába vonulása óta Miskolcz városának buzgó polgára 79 éves korában, dr. Schack Béla kir. főigazgató edesatyját gyászolja benne. — JEZERNICZKY KÁLMÁN ref. lelkész, egyházmegyei tanácsbíró, 58 éves korában Terestén-Szecsődn. — KRISTÓ NAGY IMRE csongrád-sándorfalvi gyógyszerész 41 éves korában Szentesen. — HERMANN SAMU dr. fővárosi sebészorvos, a kassa-odersbergi vasutnak megalapítása óta 1902-ig főorvosa, 70 éves korában. — SZABÓ JÁNOS gyulai törvényszéki irodatiszt Drágcséken 51 éves korában s Gyulán a családi sírbolt-

JAPÁN IPJAK LÖVŐGYAKORLATA.

Schicht-szappan

Mindenütt kapható! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht” névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

+ Soványág +
Sajó teli testidomok a D. FRANK
Steiner & Co. Berlin erőpára
Alkal. Aranyéremmel kitüntetve
Paris 1900. Hygiene-külös és
Hamburg 1901. 6-8. h. á. á.
már 30 tonnyi gyarapodással ke-
szésig. Orvosi rend. szerint. Szá-
razon becsültet. Nem szedhető. Szá-
mos kőszőlővel. Ára kartononként
2 kor. 50 fillér. Postautalvány vagy
utánvétellel. Szállítja: 10128
TÖRÖK JÓZSEF
gyógyszerész,
Budapest, 18. Király-u. 12.

Testesség, Kővertesség.

Hogy nyúlunkká legyünk a nélkül,
hogy az egészségünknek ártson, használjuk
a **Pilules Apollo-t**, mely tengeri növé-
nyek alapján van előállítva és parisi orvo-
sok által jóváhagyva.
E könnyen betartható
gyógykezelés elhajtja a túlsá-
gos embonpoint csallat-
talanul és biztosítja rövid
idő alatt a kővertesség
gyógyulását mind a két
nemnél.

Ez a titka minden ele-
gáns hölgynek, ki nyúlunk
és fiatalos alakját meg-
akarja őrizni. Egy üvege ára utasítással
együtt K 6.45 bérmentve, utánvétellel K 6.75.

**J. Ratié, Pharmicien, 5, Passage Ver-
deau, Paris (9e).**

Raktár Berlinben: **B. Hadra, gyógyszer-
rész, Spandauerstrasse 77.**

Ausztria-Magyarországban: **Török Jó-
zsef gyógyszerész, Budapest, Király-
utca 12.** 10467

Költözködők figyelmébe.

Budapest székesfőváros Lakbérleti szabályrendelete

a kir. igazságügyminiszternek 4873—1894. számú
rendelete tekintettel a bírói gyakorlatra, valamint a
vonatkozó helyi törvények és rendeletek. Össze-
gyűjtötte és tárgymutatóval ellátta: **Schopf Endre.**

Ára 2 korona 40 fillér.

Budapest székesfőváros Lakbérleti szabályzata

a legújabb módosítással, illetve kiegészítéssel és kuriai
döntvényekkel, Budapest székesfőváros lakbérleti
szabályzatára és a lakbérleti ügyekre vonatkozólag.
**Jegyzetekkel, magyarázatokkal és betűrendes
tárgymutatóval.**

Ára 50 fillér. Ára 50 fillér.

Kapható: **Lampel R. (Wodianer F. és Fia)**
cs. és kir. udv. könyvkereskedésben, Budapest, VI.,
Andrássy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

MARGIT-CREME,

mely egytiszta, sem higanyt, sem ólmot nem
tartalmaz, teljesen ártalmatlan. Ezen világhírű
arckozmés pár nap alatt elűvölt szőrt, májfol-
tot, pattanást, bőrrákt (Mütsers) és minden más
bőrbaj. Kisméj a ráncokat, redőket, himlő-
lyeket és az arcot bősbérré, simává és üdvé-
rekké teszi. Ára nagy üvegy 2 kor., kis üvegy 1 kor.
**Margit hölgyper 1 kor. 20 fill., Margit
szappan 20 fill., Margit fogpép (Zah-
nász) 1 kor., Margit arcoris 1 korona.**
Hamistványok bíróság üldöztek.

Földes Kelemen érvégy. Ad.

Legkedveltebb, legjobb hajfestőszert a

MELANOGENE

fekete és barna színben.

Ezen kitűnő és ártalmatlan készit-
ményvel haját, szakált, bajuszt pár
perc alatt feketére vagy barnára le-
het festeni. A szín állandó és a ter-
meszetes színtől meg nem különbö-
zethető. Ártalmatlan és alkalmazása
igen egyszerű. Nem p. azkít. Ára 2 kor.
80 fillér. 10159

Budapesti főraktár: **Török József** gyógyszer. Király-u.
12 és Andrássy-ut 21. Könyvtár minden gyógyszertárban.

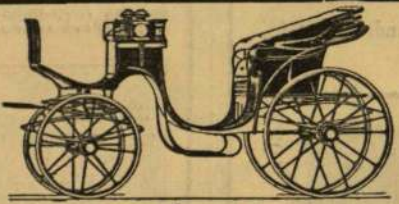
A Kalap-király

3, 4, 5 koronás különlegességekben elismert specialista.
Kossuth Lajos-utca végén, Eskü-út, Klotild-palota.

Egy kísérlet elegendő
annak igazolására, hogy az arcz és kéz ápolá-
sára, szepők, májfoltok, pattanások,
kiütések ellen a már általánosan elterjedt
Korányi-téle 10363

kámforos arcz-krem

hatásában fölhalmozhatatlan. Zsírtalan, nap-
palra is alkalmazható. Egy téglé ára 1 ko-
rona, 6 tégléért bérmentve küld:
Korányi Imre „Kigyóhoz címzett” gyógyszer-tára
Nyíregyházán.

ZSIGMONDI KÁROLY kocsigyártó,
Budapest, IX., Imre-utca 3. a központi vásár-
csarnok mögött. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld.
Múzeum-körúti raktárát becsütköztette. Használt
kocsikat becsütköztet, javításokat elfogad.

Tuberculosis
kötöttség.

A legmegfelelőbb,
legjobb

Alapítási év
1878.

nász- vagy név-
napi, születés-
napi, jubileumi,
alkalmi és
ünnepi ajándék

egy életnagyságu arckép, mert nemcsak kellemes meglepetéssé szolgál,
hanem egyszersmind fal-, illetve szabadisznek alkalmas és örö-
kös értéki marad. Ugyis mint emlék (különösen meghaltakról
kiválóan alkalmas. Ezek az arcképek minden beküldött fényképről
(sőt csoportokról is) elkészítettek. 000 Fényképek teljesen
épén visszaküldetnek. A legújabb hasonlóságot és tar-
toságot teljes kezeséggel vállaljuk. Alak: 40:50 centi-
méter. Ára: 3 forint. Szállítási idő 10 nap. Száz meg száz elis-
merő levél minden, még a legnagyobb kérésből is; bármilyen me-
glepetést végtelenségig megmutatunk. 10539

BODASCHER SIGFRIED
kitűntetett arcképfestészeti műterme
BÉCS, II., Praterstrasse 61. sz. BÉCS.

Óvás!! Megértés, hogy ügyünk jelent meg a felelő s
meghatározott időn belül képviselőnknek mutatkozott be.
Ezért mindenkit óva intek az ilyen emberektől és kijelent-
tem, hogy sem utazom, sem ügyünköm nincsen. A ki meg-
akarja óvni magát károktól és jól, szolidan akarja magát
kiszáraztatni, forduljon egész bizalommal közvetlenül a
már 1879. óta fennálló műtermemhez. Bécsben, II., Praterstrasse 61.

Ha szép akar lenni,
Végh nével ellátott Angyal-crém-
met vegyen, mely egy téglé eljegy-
tése után eltűnik szőrt, májfoltot,
pattanást, himlőhelyet, mitesert, orr-
vörösséget, korosabb hölgyeknek ki-
simítja a ráncokat, múltal megak-
dályozókat a vonalait. A krém tiszta
arca van és állandóan használja a
VÉGH-téle 10496

ANGYAL-CRÉMET,
az biztosítva van minden arczsistá-
lanság ellen. Egy téglé 1 koronáért
kapható az „Angyal” gy. gyász-
tárban Szolnok, Laktanya-körút.

Továbbá **Török József** gyógyszer-tárban, Budapest, Király-u. 12
és minden gyógyszertárban.

Venus természetes legerősebb szén-
sav és tartalmú
és forrása **Lithion** a kőminőségnek
Kézdí-Polyán székely forrás
Hathatós szer vesé-hólyagbaj-vizeleti nehézségeknek
reuma; csúsz, cukor valamint katarhus és
emésztési zavarok ellen
Főraktár: **ÉDESKUTY L.** Budapest.

Császárfürdő

BUDAPESTEN

téli és nyári gyógyhely.

Előszó. E kénesvízi gyógy-
fürdő pártalan, gőzfürdővel és
legmodernebb iszapfürdővel
pompás ásványvíz uszodák-
kal, hó- és kádfürdőkkel.
Prospektus ingyen térmentve.

Ha őszül a haja

ne használjon mást, mint a

„STELLA”-HAJVIZET,

mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer,
mely a haj eredeti színt adja vissza. Üvege 2 K.
ZOLTAN BELA gyógyszer-tárban,
Budapest, V/49, Szabadág-tér, Sótátr-utca
sarkán. 10381

Mindenütt, minden gyógyszertárban kapható.

A házban és az uton nélkülözhetetlen szernek van
elismerve

Thierry A. gyógyszerész balzsama.

Egyedüli valódi
BALZSAM
„Védangyal” gyógy-
tárból THIERRY A.
Pregrada-ban,
Rohitsch-Sauerbrunn
mellett.

Legjobb hatású rossz emésztésnél és
a vele együtt fellépő betegségeknek, mint
felhőgés, gyomorégés, székrekedés, sav
képződés, teltségérzet, gyomorégés,
étvágytalanság, katarhus, gyuladás,
gyengeségi állapot, felfúvódás stb., stb.
Működik mint göcs- és fájdalom-
csillapító, köhögést szüntető, nyálkaidó
és tisztító szer.
Postán legkevesebb széküldés 42
kis vagy 6 nagy üveg 5 K költsé-
gemenesen, 60 kis vagy 30 nagy üveg
45 K költségmenesen netto.
Kisnyelben eladásnál a raktárban
1 kis üveg ára 30 fillér, 1 ket-
tős üveg 60 fillér.
Ügyeljünk az egyedüli törvényileg
bejegyzett zöld apáca védjegyre: „Ich
dien.” Egyedül ez valódi.
Ezen védjegy utánzása, valamint
más törvényileg nem engedélyezett,
így forgalomba nem hozható balzsam-
gyártmányok viszonteladása tör-
vényileg tilva van. 10547

Thierry A. Centifolia-kenőcs

fájdalomcsillapító, puhító, oldó, hűvő, gyó-
gyító stb. Legkisebb postai széküldés
2 téglé 2 K 60 fillér. Kisnyelben
eladásnál a raktárban 1 K 20 fillér
tégelyenként. Főraktár Budapestben:
**Török J., dr. Egger L. I. gyógyszer-
tára:** Lugoson Vértess, közvetlen ren-
delések czimzandók: „Schützengel
Apotheke” des A. Thierry in Pre-
grada bei Rohitsch-Sauerbrunn.
Az összeg előzetes beküld-
ése esetén a szállítás egy nappal előbb történik,
mint utánvétellel és az utánvételi pótlót is me-
takarítható, így ajánlatosabb az összeg előze-
tesen utalványozni és a megrendelést a szelvé-
nyen eszközölni és a pontos címet megadni.

33. SZ. 1904. (51. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
NAGY MIKLÓS.

FŐMUNKATÁRS
MIKSZÁTH KÁLMÁN.

BUDAPEST, AUGUSZTUS 14.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és
POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával) együtt { egész évre 24 korona
félévre 12 }
Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG** { egész évre 16 korona
félévre 8 }
A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával) { egész évre 10 korona
félévre 5 }
Külföldi előfizetéseket a postai
meghatározott vitallal is csatolandó.

SZILÁGYI DEZSŐ EMLÉKE A TÁTRÁBAN.

HÁROM ÉVE MÚLT E napokban Szilágyi Dezső
halálának s csak most emelte neki az
első látható emlékjelet a hazafias ke-
gyelet. A Tátrában, a hol egykor oly nagyon
szeretett üdülni, emelkedik művészi képmása,
hirdetve ott, a magyar természet szépségei kö-
zepén a magyar ész s a magyar jellem nagy-
ságát.

A mai politikai harcok és ellentétek között

úgy szólna napról-napra fölhangzik Szilágyi
Dezső neve. Hivatkoznak rá, nézeteire, példá-
jára nehezen eldönthető kérdésekben vala-
mennyi párt hívei. Nem annak bizonyítéka-e
ez, hogy Szilágyi hatása ma is tevékeny a nem-
zet politikai gondolkodásában, hogy az ő esz-
méi a nemzet köztulajdonává váltak s a párt-
különbség hullamai nem érintik az ő emléke-
zetét? Már élete utolsó szakaszában bizonyos
kivételes, pártok fölötti tekintélyt élvezett a
parlamentben s az egész országban, halála után
ez a tekintély nőttön-nő. Így kerül Szilágyi

Dezső a magyar politika klasszikusainak sorába,
azok közé, a kik irányítói, megtermékenyítői a
maguk nemzedéke s az utánuk következő nem-
zedék politikai gondolkodásának.

Bár aránylag rövid ideig volt miniszter és
pedig oly nehéz és kemény harcok idejében,
melyek erősen korlátozták, egy bizonyos meg-
határozott irányba szorították alkotó képessé-
gét, mégis bámulatra méltó, mennyi megvaló-
sult és a megvalósulás küszöbén álló alkotást
köszönhetünk az ő kezdeményezésének. A ma
napirenden levő s napirendre kívánczó mélyre-

Balról jobbra sorban állnak: Münnich Kálmán bányatanácsos, gróf Hadik János, gróf Csáky Zénóné, Münnich Kálmáné, Münnich Aurélné, Darányi Ignác, Münnich Aurél, Róth Márton és Fischer Miklós a Kárpát-Egyesület alelnökei, gróf Khuen-Hédervary Károly, Pósz Sándor miniszterek, Perczel Dezső a képviselőház elnöke gróf Csáky Zénó főispán, Istók János szobrászművész.